

ВІСНИК

THE HERALD

-VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спільно - політичний місячник

З М І С Т

І. Левадний — Соборність — споконвічна мрія українського народу	1
І. Савич — Школа національного виховання	3
С. Корнич — На порозі року великих змін	5
Алла Коссовська — Три літери	6
Д-р М. Кушнір — Внутрішнє життя і зовнішня діяльність	8
Лев Шанковський — Большевики про УПА	10
Анатоль В. Бедрій — Симоненко про націю	13
В. Щербій — Коли увага Америки . . . на Місяці	17
„Привид бродить по Європі — привид катастрофи”	20
С. Галамай — Про основні процеси адміністрації	22
Жидівський інтелектуаліст про відродження українського націоналізму	24
З нових видань	25
Постанови Конференції Світової Антикомуністичної Ліги	28
Хроніка	28
Вісті Об'єднання Жінок ОЧСУ	
О. Керч — Найкращий подарунок	30
Стефанія Бернадин — Два роки праці	30
Іванна Климовська — Ще дещо про рідну мову	31
Відійшла наша улюблениця	32

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОБІД
УКРАЇНИ

Організація Оборони Чотирьох Свобід України

ПОВІДОМЛЕННЯ, ЩО

15 ! 16 ЛЮТОГО 1969 РОКУ В НЬЮ ЙОРКУ

HOTEL COMMODORE — 42nd STREET AND LEXINGTON AVENUE

NEW YORK, N. Y. 10017

ВІДБУДЕТЬСЯ

XV-ий З'їзд ООЧСУ

Порядок нарад:

СУВОТА 15-го ЛЮТОГО 1969 Р.:

1. Реєстрація Делегатів — від години 9-ої до 10-ої рано.
2. Відкриття З'їзду — година 10.30 рано.
3. Вибір Президії З'їзду.
4. Прийняття порядку нарад З'їзду.
5. Вдучення та затвердження протоколу з XIV З'їзду.
6. Вибір Комісії З'їзду:

Мандатно-Верифікаційної.

Номінаційної.

Резолюційної.

Фінансової.

Статусової.

7. Звіти Головної Управи.

8. Звіт Контрольної Комісії.

9. Звіт Організаційного Суду.

10. Імнування Іючесних Членів.

11. Дискусія над звітами.

12. Удільнення абсолютотрії уступачої Управи.

НЕДІЛЯ 16-го ЛЮТОГО 1969 Р.:

12. Удільнення абсолютотрії уступачої Управи.

Микола Ботатюк.

14. Доповідь представника Об'єднання Жінок ОЧСУ.

15. Звіт статусової Комісії і прийняття змін статуту.

16. Звіт Мандатно-Верифікаційної Комісії.

17. Звіт Номінаційної Комісії і вибір:

Головної Управи.

Контрольної Комісії.

Організаційного Суду.

18. Звіт Фінансової Комісії і затвердження Бюджету Головної Управи

на 1969/1970 роки.

19. Звіт Резолюційної Комісії і схвалення Резолюцій.

20. Внески и побажання.

21. Закриття З'їзду.

ГОЛОВНА УПРАВА ООЧСУ

ВІСНИК

СОБОРНІСТЬ — СПОКОНВІЧНА МРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

День проголошення соборности українських земель, день, коли злилися воедино протягом століть відірвані одна від одної частини України, нагадує про героїчні подвиги наших предків, доконані в ім'я соборницької ідеї, кличе і посилає наслідувати їх приклад, завершити довговікові змагання нашого народу за цю високу мету.

За княжої доби, в X столітті, коли в Києві княжив Віщий Олег, справа об'єднання всіх українських слов'янських племен вимагала вже свого здійснення. Буйний розвиток торгівлі з варягами, Візантією і країнами персько-арабського світу, економічне зростання Києва — все це диктувало konieczність тісного зв'язку окремих українських племен. Заходи в цій великій справі започаткував князь Олег і лише його несподівана смерть відсунула її здійснення. Іншими справами був зайнятий князь Ігор, а Святослав зосередив свою увагу на далеких походах на Волгу, в Болгарію і на Балкани.

Князь Володимир Великий у 981 році приєднав до своєї держави Галичину і закарпатські племена, об'єднав навколо Києва всі українські землі, а далі приніс на Україну сонце християнської віри, що піднесла престиж соборної України в очах світу. Виявом багатства і могутности соборної України був бурхливий розвиток Києва, будівництво церков і княжих палат.

Поділена зі смертю князя Володимира між його синами Україна вдруге стала соборною 1034 року за Ярослава Мудрого, який побудував величний храм св. Софії та ряд інших храмів, запровадив у своїй державі гуманне, поступове законодавство, дбав про права людини, про освіту і зробив рішучий крок до незалежнення української Церкви від Візантії.

У часи трагічного розбиття і безнастанних воєн князів між собою український нарід завжди плекав ідею соборности. До цього прагну-

ли київський князь Володимир Мономах, а згодом галицький князь Ярослав Осмомисл. Геніяльний автор „Слова о полку Ігоревім” закликав князів жити в згоді, зміцнювати свою спільну батьківщину і кріпити її оборону перед нападом степових орд.

Коли на галицько-волинському престолі сів князь Роман, очі мешканців усіх українських земель звернулись на нього в надії, що він запровадить мир і спокій та об'єднає розпорошені князівства. І коли князь Роман, виступивши походом проти київського князя Рюрика, щоб навести лад на Україні, підійшов зі своїм військом до Києва, кияни відкрили перед ним браму столиці. Князь Роман тріумфально в'їхав до Києва. Україна втретє в історії стала соборною. Але столицею її на цей раз був Галич, резиденція Романа.

За часів Романового сина, князя Данила, перед лицем татарської навали, після втечі київського князя, Данило в Галичі очолив захист Києва через свого воеводу Дмитра.

Далекойдучі пляни укладав Данило і в наступних роках. Коронований Апостольською Столицею, він піддавав Палі сміливі пропозиції організувати хрестоносний похід християнських держав Європи проти татар, маючи на меті визволити не лише Галицько-Волинську державу, а всю Україну.

Соборницька ідея жила в народі і в наступних століттях, після втрати державности. Запорізька Січ була збройною силою всього українського народу. Козаччина тішилась великою любов'ю і підтримкою всього українського населення.

Велику національну революцію під проводом Богдана Хмельницького підтримав увесь нарід з-над Дніпра і з-під Карпат. Під час походу на Львів і Замістя у Галичині вибухло загальне повстання. Нарід творив збройні загони, поповнюючи армію великого Богдана.

Стрільців, а зорганізований наддніпрянськими емігрантами Союз Визволення України провів серед українців-полонених російської армії величезну національно-освідомчу працю. Згодом ці військовополонені стали надійним кадром відродженої української армії.

Коли у висвітлі революції 1917 року Східня Україна стала на шлях державного будівництва, очі всіх мешканців західноукраїнських земель були звернені на Наддніпрянську Україну. Унаслідок Листопадового Чину створилась Західно-Українська Народня Республіка, уряд якої своїм першим заходом намітив об'єднання з Україною над Дніпром. У бою за Львів західним українцям допомогли наддніпрянці.

Українська Національна Рада у Станиславо-ві 3 січня 1919 року прийняла рішення про об'єднання з УНР. Це рішення привітала Директорія УНР і 22 січня 1919 року в Києві на Софійському майдані урочисто проголошено універсал соборності:

„В імени Української Народньої Республіки проголошує Директорія всьому українському народові велику подію в історії нашої української землі.

Дня 3 січня 1919 року в місті Станиславо-ві Українська Національна Рада Західно-Української Народньої Республіки, як найвищий їх законодатний орган, святочно проголосила з'єднання Західно-Української Народньої Республіки з Українською Лідніпрською Народньою Республікою в одну суверенну Народню Республіку.

Вітаючи з великою радістю цей історичний крок, Директорія Української Народньої Республіки рishла прийняти до відома це з'єднання і ввести його в життя згідно з умовами, які означено в Ухвалі Української Національної Ради з дня 3 січня 1919 року.

Віднині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Лідніпрська Україна в одну Велику Україну. Сповнялися вічні мрії, для яких жили і за які вмирали найкращі сини України. Віднині є тільки одна Незалежна Україна.

Своєю головною метою гетьман Петро Дорошенко ставив об'єднання українських земель. Цій справі велику увагу надавав і гетьман Іван Мазепа.

Під час національного відродження в Галичині Маркіян Шашкевич у своїх поезіях ясно зазначав, що землі над Дніпром, Дністром і Чорним морем належє один український нарід. Те саме твердив Іван Ватилевич підкреслюючи, що пісня є душою цього народу.

Створена у Львові під час „Весни Народів“ Головна Руська Рада в усіх своїх зверненнях підкреслювала, що українці Галичини є невід'ємною частиною великого українського народу.

Полум'яне слово Шевченка збудило національні почуття народу, сприяло ще тіснішому контактові між населенням східноукраїнських і західноукраїнських земель.

Коли на східноукраїнських землях поети і письменники зазнавали переслідувань, Галичина стала центром українського культурного життя. Подорожі до Галичини видатних наддніпрянських культурних діячів Лангеїмона Куліша, Марка Кропивницького, Марії Занькової, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського, Миколи Лисенка, як і подорожі Івана Франка до Києва, зміцнювали культурні зв'язки і братню співпрацю східних і західних українців. Віра у відродження вільної соборної України зростала.

Ветане славна мати України

Щаслива і вільна

Від Кубані аж до Сана річки

Одна неподільна.

— писав Іван Франко.

З виходом першої світової війни західні українці створили лідон Українських Січових

„VІSNYK“ — „THE HERALD“

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly. Second class postage paid at General Post Office.

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003

СЛАВНЕ СТОРІЧЧЯ „ПРОСВІТИ”

ШКОЛА НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Відшуміла бурхлива „весна народів” пам'ятного 1848 року з її революціями, барикадами, знесенням панщини, новою конституцією, з Руськими Національними Гвардіями, з Собором Руських Учених, з Головною Руською Радою, з великими надіями на майбутнє. Це було 120 літ тому, на жаль, цих епохальних подій ми чомусь недоцінюємо, мало їх студіюємо, мало про них пишемо й говоримо. Вож „весна народів” дала початок національному відродженню на Західній Україні, що довело до Листопада 1918-го року, до відновлення української дер-

їнська Народня Республіка. Віднині український народ, звільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення незроздільної незалежної Української Держави на добро і щастя українського народу”.

Спільний похід українських армій на Київ і його здобуття 30 серпня 1919 року, допомога галицьких українців Карпатській Січі в час самостійности Карпатської України, проголошення, що Тимчасове Правління у Львові, створене 30 червня 1941 року, підпорядкується майбутньому українському урядові у Києві, марші Похідних Груп на Східню Україну, склад УПА, до якої входили українці з різних земель — були яскравим виявом служіння тій ідеї.

І сьогодні соборна Україна, нарід якої переживає спільну долю, плекає велику ідею волі. Молоде покоління успадкувало її від своїх батьків і завзято бореться за права свого народу, за вільний розвиток української культури.

Устами поета Василя Симоненка воно висловило цю свою незламну волю. Син соняшної Полтавщини, Симоненко у своїх віршах писав про всю Україну, оспівував також Львів з його левиним серцем.

Золотий ювілей соборности кличе всіх українців без різниці віровизнання і місця народження боротися за перемогу великої визвольної ідеї, за Самостійну Соборну Українську Державу.

Іван Левадний

жавности, самостійности й соборности, до всенародньої боротьби за ці найвищі ідеали, яка триває безперервно в різних формах аж досі.

Одначе, наш молодий національний рух, зроджений „весною народів”, під впливом холодних вітрів з Відня й Петербургу майже завмер. Молодий цісар Франц Йосиф I уклав угоду з польською шляхтою, віддаючи їй на поталу цілу Галичину. Надії наших патріотів на нову, віденську конституцію розвіялися. Рівночасно з далекого Петербургу йшли кличі „возсоединенія Прикарпатской Руси” із „святою Руссю”, „матушкою-Росією” під високою рукою „білого царя”. Повторилися часи з-перед 200 літ, коли наші козацькі провідники, доведені до краю загребущою Польщею, воліли вже „єдиновірного царя восточного”, аж поки не переконалися, але вже було запізно!

Неграмотна тодішня наша селянська маса переживала глибокі розчарування після знесення панщини, бо польська шляхта кривдила її при поділі ґрунтів, пасовиськ і лісів, при заводжуванні ґрунтового катастру, використовуючи свої впливи в австрійських урядах. Тому з розпуки наше селянство кинулося в обійми жажливого пияцтва, до чого приманювали його панські коршми з орендарями-чужинцями.

В таких обставинах у Львові 8 грудня 1868 р. зібралось 65 переважно молодих ентузіястів, що заложили нове товариство „Просвіта”. Його символ — жінка зі смолоскипом у руці — незабаром заяснів у численних читальнях, несучи світло знання в широкі народні маси.

В короткому часі „Просвіта” стала матір'ю всіх наших товариств на західньоукраїнських землях, започаткувала видавництво популярних книжечок для народу, наше приватне шкільництво, Рідну Школу, кооперацію, господарський рух, створила основи для наукового й політичного руху, для всіх інших наших товариств: жіночих, молодечих, мистецьких, тіловиховних, спортових. На всіх ділянках „Просвіта” започаткувала організовану діяльність, що принесла благословенні наслідки. З етнографічної, темної маси „Просвіта” за 50 років зформу-

вала українську модерну націю, що зорганізувала українську державу, свою армію, які мали всі дані устоятися, якби не велика перевага ворогів нашої державности і брак допомоги з західнього світу.

Після першої світової війни „Просвіта” зростала й поширювалася, і в 1939 р. на західньоукраїнських землях було вже 83 філії з 3.208 читальнями та багатьма різними секціями, що об'єднували разом понад 1,500.000 членів. Було 2.997 бібліотек з 700.000 книжками, 2.065 театральних гуртків, 1.105 хорів і 140 оркестр, що впродовж лише трьох останніх років перед другою світовою війною влаштували 28.000 вистав, 8.600 концертів і 14.500 національних святкувань. Крім цього було 845 гуртків приятелів книжки, 439 самодіяльних гуртків молоді, головню мистецьких, 600 „Молодих Просвіт” і 765 гуртків: шахових, філателістів, фотографів, спортових тощо.

Це була справді велика „просвітянська армія” національно свідомих патріотів, що організовано змагали до покращання долі свого народу.

Багатозаслужений для „Просвіти” її передостанній голова — проф. Михайло Галущинський, під час своїх викладів в українському університеті у Львові часто підкреслював, що „Просвіта” — це передусім школа національного виховання.

Вся діяльність „Просвіти” від її початків аж до закриття німцями в 1942 році була наставлена на всебічне піднесення рівня українського народу, головню ж його найчисленнішої верстви — селянства. „Просвіта” існувала тільки 70 років, з перервами під час першої і другої світової війни. Три українські покоління перейшли через читальні „Просвіти” на західньоукраїнських землях.

Які ж були виховні методи праці „Просвіти”, як усенародньої школи національного виховання?

Читальня „Просвіти” стала місцем сходин сільського мозку, активу. Вона заступила місце коршми, де збиралися селяни для обговорення всіх справ, але... при чарці.

Люди приходили до читальні перш за все для того, щоб почути, „що пишуть у газетах”. У XIX столітті мало було грамотних селян, то-

му спершу хтось голосно читав газети, пояснював їх, а громада пильно слухала. Оце „грімке читання”, як його звали, притягало багато людей. В кожній читальні були курси для неграмотних, що їх число маліло з кожним роком. В довгі зимові вечори читальники слухали „грімкого читання” або самі читали, позичали книжки з бібліотеки та зачитувалися ними, бо ще не було тоді ані радіо, ані телевізії.

До піднесення культурного рівня мешканців наших міст і сіл причинилися численні доповіді, виголошені по читальнях, головню зимою та при нагоді зборів, сходин, концертів, роковин, віч, нарад. Національні святкування у честь Т. Шевченка, М. Шашкевича, Листопадові та Січневій роковини, Свято Героїв, Свято Просвіти 8 грудня відбувалися завжди з добірною програмою, з добрими промовцями, з виступами хорів, оркестр, мистців слова, співаків, музиків, завжди при участі всього українського населення. Просвітянські імпрези були добре підготовлювані і тому залишали тривалі враження.

При Матірному товаристві „Просвіта” у Львові існувала Головна Програмова Комісія, яка опрацьовувала історичний календар національних святкувань, беручи до уваги роковини, визначні історичні дати. Програмова Комісія замовляла в наших науковців, істориків і літературознавців статті, у поетів — вірші, у драматургів — нові інсценізації, укладала зразкові програми і розсилала їх до всіх читалень перед початком кожного року.

Найбільшу роль відіграли в читальнях театральні гуртки, хори і оркестри.

Театральний гурток працював під проводом священика, учителя, студента чи вихованого ними провідника-режисера. Він притягав увагу своїми виставами, що відбувалися 3 — 5 разів на рік. Ставили п'єси історичні, побутові, комедії, веселі одноактівки по кілька разом. Завжди було багато охочих грати, і тому був великий клопіт з розподілом роль. Театральна Бібліотека „Просвіти” видавала театральні підручники, але мало було нових п'єс, а життя висувало щораз нові проблеми. Та все ж таки театральні вистави притягали все населення даної місцевости, заставляли глядачів роздумувати над ними, освідомляли їх національно, виховували, збагачували духово. Театральні виста-

С. Корниз

НА ПОРОЗІ РОКУ ВЕЛИКИХ ЗМІН

Грудень, останній місяць 1968 року, був так само багатий на зовнішні та внутрішні події, як і цілий минулий рік нашої буревійної доби.

Переходовий стан у ЗСА

У ЗСА був це переходовий стан, коли уступаючий президент не може вже плянувати дій на довший час, а елект-президент ще не має виконавчої влади. Уступаючий демократичний Уряд і його президент старалися про те, щоб у

ви, аматорські і професійні, виконали величезну роль в освідмленні, „окультуренні” народу, і при своїй масовості були важливим чинником у національному відродженні.

Вже сама поява на сцені козаків, січових стрільців, вояків українських армій, підпільників, карпатських січовиків, повстанців з УПА, дивізійників та революціонерів з ОУН завжди викликала піднесення, національну гордість, зворушення, патріотичне наставлення, що залишали глибокі сліди в душах глядачів. Відповідні декорації, костюми, пісні, танки, головне — патріотичні слова зі сцени діяли з непереможною силою на глядачів, перевиховували їх, робили з них свідомих українців-патріотів.

Все це історична заслуга наших просвітянських діячів: священиків, учителів, студіюючої молоді, свідомих селян і міщан, представників філій, які часто відвідували сільські читальні, постійних філіяльних урядовців. Це була справді велика, всенародня школа національного виховання, це був на правду наш народній університет з сотнями тисяч слухачів.

Автор цих рядків мав щастя побувати на різних українських землях, від Попраду аж майже до Дніпра, і бачив на власні очі оту величезну різницю між місцевостями, де діяли читальні „Просвіти”, а де їхня діяльність була захищена. Якби на всіх українських землях „Просвіта” могла діяти так, як на західноукраїнських, тоді існування Української Держави було б запевнене і наші визвольні змагання закінчилися б нашим успіхом.

І. Савиз

новій ситуації забезпечити для демократів більші впливи і якось розв'язати такі занедбані справи, як осягнення миру в В'єтнамі, визволення з полону залози „Пуебло” та ін. На тім тлі відбувалась завзята позакулісова боротьба.

Ричард Ніксон успішно спротивився втягненню його в безвиглядні розгрівки у В'єтнамі, зформував новий кабінет і, прив'язуючи поважне значення до подій на Близькому Сході, з початком грудня вислав туди свого представника для ознайомлення з ситуацією.

11-го грудня президент-елект, виступаючи на телевізії, представив громадянству кандидатів на членів свого кабінету. У склад нового Уряду призначено такі особи: Вілліам П. Роджерс, 55 років — державний секретар; Мелвін Р. Лерд — секретар оборони; Дейвід М. Кеннеді, 63 р. — секретар фінансів; Джан Н. Мітчелл, 55 р. — генеральний прокурор; Роберт Г. Фінч, 43 р. — секретар здоров'я, освіти і добробуту; Джордж Ромні, 61 р. — секретар мешканевих і міських справ; Морріс Г. Стенс, 60 р. — секретар торгівлі; Джан А. Волпі, 60 р. — секретар транспорту; Джордж Шульц, 48 р. — секретар праці; Волтер Д. Гіккел, 49 р. — секретар внутрішніх справ; Кліффорд М. Гардін — секретар сільського господарства; Вінтон М. Блавнт, 47 р. — секретар пошти.

На своїх постах залишились шеф ЕфБіАй І. Е. Гувер і шеф Центральної Розвідчої Агенції Річард Гелмс. Головою Найвищого Суду залишився до червня 1969 р. суддя Ірл Воррен. Демократ Чарлз В. Йост призначений на амбасадора в ОН.

Преса прийняла призначення кандидатів назагал прихильно. „Дейлі Ньюз” з цього приводу писав: „Р. Ніксон висловив переконання, що діврав до свого кабінету людей здібних, енергійних, не схильних до постійного потакування своєму шефові. Р. Ніксон зформував Уряд, в якому не будуть засідати самі примадонни”. — „Нью Йорк Таймз” коментував: „З огляду на дотеперішній досвід і кар'єру членів нового кабінету можна сподіватися, що виконуватимуть вони клясичну — консервативну роль, але немає в його складі блискучих новаторів. сміли-

Алла Коссовська

ТРИ ЛІТЕРИ

Три літери, а скільки в них страждань,
І скільки крові, мук і втрат болючих,
Заведених надій, даремних сподівань,
І ран, і сліз, немов огонь пекучих!
Але зате — і віра, і екстаз,
І радість жертви за свою ідею,
Й бажання викупити кров'ю своєю,
Свій нарід захистить від вікових образ.
УПА, УПА! Яким глибоким змістом
Ці прості літери насичені уцертъ,
Почуши їх — і враз запахне лісом,
І небезпекою, і в вічі глянє смерть.
Романтика? Хіба ж не романтична
За нарід свій ця боротьба трудна?
Хіба в історії не лишається довічно
Героїв наших славні імена?
Шануймо ж їх, коли не хочем бути
Ми нацією вроджених рабів!
І дітям нашим не дамо забути
Тих героїчних, тих кривавих днів.
Коли ж ми вернемось і нас пригорне Мати —
Батьківщина теплом своїх долонь,
Ми невідомому українському солдату
Запалимо святий, негаснучий вогонь.

вих реформаторів, провідників нових рухів”. (Здається, ЗСА мають уже досить тих „реформаторів” і „новаторів”).

Преса підкреслює, що призначений як до-радник президента в справах державної безпеки Генрі Кізінгер відомий, як знавець європейських справ і прихильник концепції, згідно з якою не комуністичний Китай, а Москва становить найбільшу загрозу для ЗСА, і тому треба звертати більше уваги не на азійські, а на європейські проблеми.

„Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт”, обговорюючи склад нового кабінету, подає такі дані про його членів: вік — від 43-ох до 63-ох років; за релігійною приналежністю три римо-католики, два мормони, решта протестанти; всі одружені і мають дітей; щодо етнічного складу, то Джан А. Боллі італійського походження, М. Станс — бельгійського, віце-президент С. Егню — грецького; переважають ветерани другої світової війни; в складі кабінету 11 республіканців і 1 безпартійний, жінок, демократів, негрів і жидів у ньому немає. Передбачають, що Р. Ніксон призначить їм кілька високих становищ пізніше.

В грудні відбувся епохального характеру експеримент з космічним кораблем „Аполло — 8”. За час шестиденної подорожі „Аполло — 8” перейшов зі сфери притягання Землі до сфери притягання Місяця і облетів його десять разів на висоті 69 миль, перевівши надзвичайно цінні наукові спостереження та здобувши багатющий фотографічний матеріал. Ця подорож, яку порівнюють з успіхом Колумбової подорожі до Америки, піднесла авторитет американської науки в усьому світі.

19-го грудня успішно переведено в пустелі Невади експеримент з атомовою бомбою, яка вибухла на глибині 4.600 стіп під землею.

22-го грудня звільнено в Північній Кореї 82-ох полонених американців, членів залози корабля „Пуебло”. Генерал Вудворт підписав протокол, в якому стверджено, що Уряд ЗСА перепрошує Північну Кореїську Республіку за те, що корабель „Пуебло” заплив на її територіальні води в розвідчих цілях, і приобіцяно, що більше того американські кораблі не будуть робити. Негаймо після того ген. Вудворт склав заяву, що Уряд ЗСА вирішив у його особі підписати такий протокол лише для того, щоб добитися звільнення полоненої залози.

Ця подія, як і становище у В'єтнамі та поважна загроза на Близькому Сході, не сприяли витворенню ентузіазму в часі Різдва Свят у ЗСА.

Положення у В'єтнамі

Період міжвладдя в ЗСА відбувся на ситуації у В'єтнамі. Демократичний Уряд вживав усіх заходів, щоб війну в тій країні закінчити перед виборами. Не виключено, що сподівалися зміни у В'єтнамі з огляду на події в Чехословаччині. Але Москва, очевидно, не хоче тепер скорого закінчення війни: вона не тратить там своїх людей; В'єтнаму відтягає увагу ЗСА і світу від інших фронтів, на яких Москва веде або приготує агресію; у В'єтнамі Москва випробує свою та чужу зброю і вивчає американські методи ведення війни; використовує час для деморалізації населення ЗСА і нарешті гаче антикомуністичні рухи всередині СРСР.

Спосіб ведення мирових переговорів і політика „голубів миру” в ЗСА допровадили ситуацію в Парижі до абсурду. Представники вели-

кої і могутньої держави, якою є ЗСА, дають себе „водити за ніс”, удаючи, що ведуть переговори. Вони змусили приїхати до Парижу делегацію Південного В'єтнаму на чолі з віце-президентом Нгуен Као Кі, а потім вирішили її позбутись. Секретар оборони Кліффорд заявив, що ЗСА не повинні тримати у В'єтнамі 540-тисячну армію, чекаючи, коли Ганой і Сайгон дійдуть до порозуміння. Віце-президент Кі гостро зареагував на цю заяву, сказавши на пресовій конференції, що Кліффорд говорить невластиві речі у невластивий час. Ще гостріше виступив сенатор МекГоверн, симпатик „голубів” у ЗСА, називаючи віце-президента Кі малим диктатором, який бавиться в Парижі і торгується за форму столів — круглих чи квадратних, тоді як на фронтах проливається кров американських вояків. На це Кі заявив, що в Парижі мусить він боротися не тільки зі своїми ворогами, але також зі своїми, так званими, приятелями.

В другій половині грудня поширились чутки про те, що в таємних розмовах Гаррімана з шефом ганойської делегації досягнуто певного зближення поглядів. В тих розмовах говорено також ніби про необхідність відкликати з Парижу віце-президента Кі. З кінцем грудня ті чутки знайшли своє потвердження в „несподіваному” відкликанні президентом Південного В'єтнаму 12-членної делегації на чолі з Кі. Це свідчить про новий конфлікт між тими провідниками, що постав, як дехто думає, внаслідок пресії Вашингтону. В кожному разі заступник голови американської делегації Сайрус Венс висловив переконання, що тепер можна сподіватися позитивного перелому в переговорах. Якщо в Парижі дійде до капітуляції Південного В'єтнаму, то ця подія, як і капітуляція в Північній Кореї, не прикрасить сторінку історії демократичного Уряду.

Близький Схід і Європа

Війна у В'єтнамі відтягає увагу ЗСА від московської політичної і мілітарної загрози на Близькому Сході і в Європі. Треба сподіватися, що новий Уряд присвятить більше уваги цим важливим районам світу.

Як згадано вище, президент-елект вислав був свого представника В. Скрентона для обсліду-

вання політичної ситуації на Близькому Сході. В. Скрентон відвідав Єгипет, Сирію, Ірак та Ємен і був вражений впливами, якими користується Москва в арабському світі. Ці країни, на його думку, фактично стали сателітами Москви.

В. Скрентон відвідав також Ізраїль і запропонував такий проєкт замирення на Близькому Сході: Виведення ізраїльських військ з Синайського півострова, при завішенні справи Єрусалиму та інших арабських теренів; Формальне закінчення стану війни поміж Єгиптом та Ізраїлем і відложення на пізніше справи стосунків Ізраїлю з Йорданією, Сирією та іншими арабськими країнами; Підписання договору в справі арабських утікачів; Вільна плавба для ізраїльських кораблів через Суецький канал і Тиранську протоку; Обмеження воєнних достав для воюючих сторін.

Єгипетський президент А. Нассер категорично відкинув цей проєкт.

Пізніше приїхав до Єгипту з Москви А. Громико і відбув з єгипетським урядом нараду. Нассер нібито заінтересований у спільній акції чотирьох великодержав — ЗСА, Британії, Франції і Москви — в справі замирення на Близькому Сході.

Тим часом акти саботажів і підпільна боротьба поміж Ізраїлем і арабськими країнами підсилюється. 26 грудня на летовищі в Атенах, столиці Греції, арабські терористи обстріляли з ручного скоростріла ізраїльський пасажирський літак, при чому згинув один пасажир. Затримані грецькою поліцією, напасники заявили, що вони є членами організації Народний Фронт для визволення Палестини. У відповідь на той напад 30 грудня ізраїльські військові гелікоптери заатакували цивільне летовище в Бейруті, в Ливані, і знищили 13 пасажирських літаків.

Справа опинилася в Раді Безпеки ООН.

В передбаченні можливостей опанувати на Середземному морі всі протоки, Москва постаралася перевести на Генеральній Асамблеї ООН ухвалу, щоб Британія передала Гібральтарську протоку Іспанії найпізніше до жовтня 1969 р. Бритійський уряд заявив, що та ухвала його не зобов'язує.

На початку грудня в Букарешті відбулися наради з участю советського маршала Якубов-

ВНУТРІШНЄ ЖИТТЯ І ЗОВНІШНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

III

В новітній Європі точка тяжіння людського життя пересувається з внутрішньої лінії на поле діяння, зв'язаного із зовнішньою дійсністю. Згідно з традиційною концепцією „віта кон-темплатива“ стала вище, ніж „віта активі“. Бо воно пов'язувало людину з Богом найбільш по-реалістичним способом, тоді як створювані нами дочасні діла тільки посередньо вели до Нього. І хоча визнавання вартості тих діл постійно в християнській мислі зростало, ніколи вони не були трактовані як самоцінна діяльність. Їх зав-жди схоплювали в зв'язку з дією Бога і з раз більше подавалась задалові стільного влаштовування себе на землі. Її духові переживання і внутрішні турботи щораз далі відходивали від цієї зовнішньої активності. Вони затра-чували контакт із нею. Зовнішня діяльність аб-сорбувала душу людини тільки в сфері мотивів амбіції, користи, зиску. А люди, поглинуті ба-гатою і повною проблематикою внутрішнього життя, залишалися набоці, деколи трактовані тільки дійсністю.

Розвіє життя і думки в новітній Європі знівечив ту концепцію, викопуючи щораз більше пропасть між внутрішньою і зовнішньою діяль-ністю людини. Точка виходу того розвитку знаходиться в добі ренесансу і реформації. Ре-несанс бачив людину тільки до незвичайних чинів, до великих досягнень, до небувалих від-криттів. Бекон настигливо захоплює саме до та-кої відваги, одночасно з надриваючим капіта-лізмом зростала любов до чину, що радше пе-ретворював світ речей, ніж людські душі, що бодували майбутнє радше на оптимістичних тех-нічних утопіях, ніж на Апокаліпсі. Людина по-раз більше подавалась задалові стільного влаштовування себе на землі. Її духові пережи-вання і внутрішні турботи щораз далі відходивали від цієї зовнішньої активності. Вони затра-чували контакт із нею. Зовнішня діяльність аб-сорбувала душу людини тільки в сфері мотивів амбіції, користи, зиску. А люди, поглинуті ба-гатою і повною проблематикою внутрішнього життя, залишалися набоці, деколи трактовані як диваки, деколи навіть як паразити.

Реформація, протиставляючись католицьким догмам і інституціям, бодувала поняття „зем-ної аскези“, що полягало в повному, суворому і некорисливому відданню себе дочасній пра-ці, на послухному виконуванні державної во-лі. Духове життя сходило неначе вглиб — у країну, незалежну від сирив земної організації. З лютеранізму виростав безоглядний культ дер-жави, з протестантизму — пошана до капіталістич-ного господарства. А коли вилагли жинві змісти релігійних переживань, бодували тим же ре-формаційними течіями, залишилася тільки го-ла захланність держави і капіталізму, що трак-тували людей як знаряддя.

Цей процес дисгармонії між внутрішнім жит-тям людини і її зовнішньою діяльністю скріпив-ся ще більше в умовах, в яких людське жит-тя перестало мати зв'язок з об'єктивними мета-фізичними вартостями, і в яких щораз сильні-шими ставали погляди, які голосяли, що воно має виключно суб'єктивне і приватне значення. Лібералізм, захищаючи одиницю від усяко-го роду зазіхань на її духову свободу, був вод-

ляцації тих змін. Розглядаючи події минулого року, приходи-мо до висновку, що був це рік, в якому опінія світу дозрела до усвідомлення необхідності змін ідеологічних, політичних і економічних. А новий, 1969 рік, очевидно, буде вже роком ре-лізації тих змін.

Франції в суходільній армії НАТО і в атомо-кому часі де Голль зголосить також участь у частині морі. Треба сподіватися, що в недале-ре участь у справах флоту НАТО на Серед-земному морі. Французька флота бере участь з цим союзом. НАТО, тепер шукає військової дії від НАТО, що формально ві-ронний союз НАТО. Франція, що формально ві-нього світу. В зв'язку з тим зміцнюється обо-проводу до поступового протверезіння захід-ту у Франції і в окупації Чехо-Словацьчини, до-виявляється минулого року в спробах переворо-Московська армія, яка особливо виразно держав Варшавського пакту.

Ії терені відбулися наведені військові маневри єського, на яких Румунія „породилася“, щоб на

Та не зважаючи, однак, на протиповстання, обидва ті становища вели не раз до подібних вислідів. Бо боротьба між ними кінчилася звичайно вигідним для обох сторін компромісом. Сантиментальний романтизм обійняв звільненню з пелю зовнішнього життя завдяки його згромаженню і занедаванню. Втеча від дійсності, а не її переформування, була найлегшим і найпринциповішим гаслом. Тому найбільші тріумфи досягано в періоді фантасії і маринь. А тісна погорди „дійсність“ могла йти без перешкод своїм шляхом. Натомість позитивістична ідеологія нав'язувала власне зв'язок з тією покинутою дійсністю, практикуючи всі проблеми внутрішнього життя, як приватні, особисті справи, позаваляючи сили впливу на дійсність, що в суті речі відповідало сантиментально-романтичним концепціям.

З того приводу представники обох напрямків, хоча різнилися основною в оцінці вартостей внутрішнього життя і зовнішньої діяльності, погоджувалися в переконанні про їх протиповстання, розуміючи люднину або виключно як знаряддя світу речей, або теж виключно як поглинуту тильки собою психіку. Ця глибока дисгармонія виявлялася в друпій половині XIX століття і на початку XX століття в двох засадиничних формах, як песимізм, втомлення і сантиментальна настроєвість людей, звільнених від суду дійсності, та як змеханізування і духовевиявлення людей, що впливаються під ярмом світу речей. Зматаннєм сучасності є перетворення її цю шкідливу дисгармонію і нав'язати глибокий зв'язок між зовнішньою діяльністю людини і її внутрішнім життям.

Щоб цей зв'язок осягнути, треба внабутися фальшивих засад обох важливих становищ. Український націоналізм, всупереч детерміністичним концепціям позитивізму, розуміє світ речей, як підпорядкований людським намірам і оцінкам, змагаючи до такого його організування в усіх його галузях, щоб людська діяльність могла набувати характер діяльності, що антажує цілу особу людини в її найцінніших сферах.

Український націоналізм, всупереч ідеалістичним концепціям романтиків, розуміє внутрішнє життя людини в сполученні з навколишнім світом дійсності, прямуючи до звільнення її з невольної невиповідальності суб'єктивізму. Україн-

ночас виразом повного скептицизму у відношенні до приватних, об'єктивних і загальних вартостей внутрішнього життя людини. Він безжурно дозволяв кожному будь-як господавити в собі самому.

Але рівночасно зміни, що доконувалися в збірному житті, і зв'язані з ними ідеології підкреслювали пораз сильніше речевий характер зовнішньої діяльності людей. Вона мала бути визначена конкретними законами, а не бажаннями і волею. Людина ставала радше виконавцем конвенцій, що тяжіли на ній, ніж відповідальним творцем чини. З початку XIX стол. підкреслювали тим способом незламність економічних законів, що правили людським поступуванням, а під кінець століття так само охоче покликувалися на незламність соціологічних законів. Наукові досліди, ведені в натуралістично-позитивістичному дусі, поставили речеві факти за гальбій теорії людської діяльності, що розуміла її як детерміністично об'єднаний ланцюг. Сучасний розвиток техніки й організації, при одначасній масовості суспільного життя ще сильніше підкреслював цей антиперсоналістичний характер людської діяльності.

Та сучасна ситуація, ознакою якої є дисгармонія між внутрішнім життям людини, що діяло вавало вповні суб'єктивний і приватний характер, і її зовнішньою діяльністю, що діяло детерміністичний і речевий характер, — була постійним джерелом багатьох різних течій, які намалалися розв'язати ті протиповстання. Одні з тих течій прямували до такого перетворення людської психіки, щоб вона вміла цілковито і виключно віддаватися зовнішній діяльності, тракуючи як середньовічний пересуд всякі нахили признавати внутрішнім пережиттям нахальної вартости. Ця засада, що людина виміряється в категоріях зовнішньої діяльності, гошопена визнаванням позитивізму в його різних відмінах, від Контта аж до технократизму, голошопена марксистами та табором ліберально-контраталістичним, мала завжди приспособити протиповстання у сантиментально-романтичних напрямках. Атакуючи цілий світ техніки, гроша, торгівлі, політики — вони обороняли засади невинності людини в категоріях „світу речей“. Внутрішні пережиття, зв'язані з ідеєю Бога, безсмертності, краси, любови — оце мали бути найважливіші пережиття.

Лев Шанковський

БОЛЬШЕВИКИ ПРО УПА

(З серії: Ворожі свідчення про УПА)

(Продовження)

Не заперечуючи здогаду Терещука, що Стахурів могло бути більше, я бажаю звернути увагу, що містерія з ім'ям Стахура свідчить, перш-за-все, про факт, що советське „правосуддя” не зуміло поставити перед суд безпосереднього вбивника Ярослава Галана. Якщо б советський суд, в 1951 році, дійсно судив був безпосереднього вбивника Галана, як це твердять деякі советські джерела, то 5 років пізніше його ім'я знали б і подавали б В. Бєляєв та М. Рудницький, хоч би на підставі судових протоколів. І цілком певно советська преса та різні публікації були б подали імена й прізвища підсудних з процесу за вбивство Галана, а цього, як знаємо, вони не зробили. Таким чином, зізнання Богдана Сташинського, що Стахур „Степан” не був зловлений органами безпеки, а зги-

~~~~~
ський націоналізм заступає погляд, що не можна визнавати такий світ речей, який противиться цінному внутрішньому життю людини й апелює виключно до її егоїстичних імпульсів, використовує страх перед нуждою, приневолює до поступливості супроти насилля.

Але український націоналізм заступає також і погляд, що не можна будувати здорового внутрішнього життя у відірванні від дійсності, в легковаженні і погорді. Бо в першому випадку віддаємо людину в неволю автоматизму і матеріалізму, а в другому в неволю невідповідальних суб'єктивних настроїв. Досягнення цього зісполення, що забезпечує зовнішній діяльності людини справжню людську вартість, а її внутрішньому життю моральне здоров'я — вимагає різnorodної і конкретної суспільно-політичної перебудови.

Людину не можна розуміти виключно в категоріях зовнішньої діяльності, ані виключно в категоріях внутрішніх переживань. Її покликанням є опановувати дійсність духом, давати вираз духові в чинах.

нув у боротьбі з ними, слід прийняти за правдиве.

Але, коли ми не знаємо прізвища підсудних з процесу за вбивство Я. Галана, то можна теж прийняти, що й цей процес був великою „містерією”. У світлі цієї „містерії” неможливо прийняти доказу вини Романа Щепанського, Іларія Лукашевича та його братів, Томи Чмеля та інших, що їх (правдоподібно) розстріляно в зв'язку з вбивством Я. Галана, за остаточний. Зокрема, твердження московсько-большевицьких джерел, що Іларій Лукашевич був частим гостем Я. Галана, що його знала дружина Я. Галана і його служниця, що він по виконанні Стахуром убивства разом з ним цю служницю зв'язав і закнеблював, а одночасно Щепанському заявив, що ніхто про його участь в атентаті не знає, хоч залишилися живими служниця Я. Галана і його дружина, створює такі поважні люки в логічному мисленні московсько-большевицьких авторів і чинить їх розповідь невідостойною. До речі, пресловутим органам безпеки ССРСР потрібно було аж два роки, щоб дійсних чи здогадних убивців Я. Галана поставити перед суд, при чому для викриття цих убивців, за 16 місяців після вбивства, потрібно було суто провокативної допомоги збоку зрадника, який не цурався надужити довір'я навіть своїй сестри. Це так, для насвітлення моральної сторінки ефективності советських органів безпеки в поборюванні підпілля ОУН.

Поворотець з советських концтаборів, Андрій Білінський свідчить у своїх споминах „В концтаборах СРСР”, виданих в 1961 році, на підставі своєї розмови з неназваним жидом-адвокатом зі Львова, що „за Галана потерпіло коло 200 студентів”¹⁸¹). Справді, пізньої осені 1951 року органи безпеки МГБ провели були великі арешти серед української студентської молоді на Львівському, Ужгородському, Чернівець-

181) Андрій Білінський, В концтаборах СРСР, 1944-1955, Мюнхен-Чикаго, 1961, вид. „Орлик”, ст. 232.

кому, Одеському та Київському університетах та в різних інститутах. За свідченням д-ра Олександра Ратгауза, колишнього члена КПСС та редактора журналу „Вокруг Света”, тепер емігранта в Ізраїлі, арештовано тоді понад 800 українських студентів. Процеси студентів, яких обвинувачували в приналежності до ОУН та в співучасті у вбивстві Я. Галана, відбулися у Львові, в Рівному, Луцьку, Вінниці та в інших містах, і в них присуджено до страти 33 українських студентів. Як свідчить д-р Олександр Ратгауз, цифра „33” стала символом студентського спротиву на Україні, і цю цифру часто розмальовують в різних місцях на доказ, що спротив пам’яті 33 розстріляних студентів продовжує діяти. Д-р Ратгауз особисто був свідком розмальовання цифрою „33” коридорів будинку Київського університету. Навідавшись тоді до Університету, д-р Ратгауз був сам затриманий органами безпеки, які робили ревізію в будинку університету і спеціальними апаратами шукали відприсків смоли на руках затриманих студентів¹⁸²).

Вбивство Ярослава Галана послужило не так для розгрому українського студентства, бо його і без вбивства доручив був органам безпеки тодішній перший секретар ЦК КП(б)У Л. Г. Мельников, щоб підготувати ґрунт під повну русифікацію високого шкільництва, зокрема на Західній Україні. Це був час гострої реакції сталінізму, коли атаковано поета В. Сосюру, композитора Жуковського, а навіть Ванду Василевську та О. Корнійчука. Це був час, коли процвітали такі афери, як „ленінградська”, жертвою якої впали тисячі партійців і яка досі ще незрозумілою є в СРСР і поза його межами, або „кримська”, де ціла низка жидівських інтелектуалістів, як, напр., письменники Л. М. Квітко та Іцик Фейффер, були обвинувачені в намаганні відорвати Крим від СРСР, і були знищені. Це були часи, коли загострення ідеологічної боротьби проти „буржуазних націоналістів”, „сіоністів”, „космополітів” досягнуло свій вершок, проявляючи намагання підпорядкувати собі все

культурне життя, зокрема немосковських народів.

Для чого придалося більшовикам убивство Галана в першу чергу, це для тероризації західно-українського населення страхом Ватикану і поборювання ним усяких рецидивів його в бік католицизму. Для характеристики підлости советських метод у цій тероризації хай послужить факт, що для таврування Ватикану після вбивства Ярослава Галана заставлено старенького українського поета, Петра Карманського, який довгі роки свого життя провів власне у Ватикані¹⁸³).

Таким чином, згідно з новою лінією советської пропаганди, вся діяльність УПА й збройного підпілля ОУН, в 1949-1951 рр. записувалася вже на рахунок Ватикану. Чеські, а за ними советські джерела згадують навіть про спеціального висланника Ватикану до УПА, о. Томислава Колаковича, що його, нібито, на чолі збройних загонів УПА мав прийняти урочисто, в Карпатських горах, сам Степан Бандера¹⁸⁴). Рейди УПА по Чехо-Словаччині мали відбуватися під покровом католицьких єпископів і священників¹⁸⁵), а на наказ Ватикану частина УПА перейшла з Польщі на Україну, щоб „продовжувати диверсії та терор проти радянської влади та перешкоджувати в соціалістичних пере-

183) Недовго після процесу вбивств Галана, органи безпеки змусили Карманського написати „викривальну” статтю п. н. „Ватикан — натхненник мракобісся і світової реакції”, що була поміщена в Радянській Україні, Київ, в днях 9-13 грудня 1952 (у підвалі). В 1953 році ця серія була надрукована, як окрема брошура (Львів 1953). Петро Карманський (1878-1956), ніжний лірик з релігійним ухилом, довго жив за кордоном, у тому теж у Ватикані, де користувався допомогою з боку духовних кол. В 1956 році його змусили написати спогади (Крізь темряву, Львів, 1956, ст. 112), де він мусів відректись від усього, в що він раніше вірив. Цього ж року Карманський помер у божевільні. Його прізвища даремне було б шукати в п’ятитомовому Біо-бібліографічному словнику українських письменників, виданому в УРСР.

184) Кизя-Коваленко, назв. праця, ст. 228-229; Веляєв-Рудницький, назв. праця, ст. 173-174.

185) Д. Е. Михневич, Очерки из истории католической реакции (незуиты), Москва 1955, Изд. АН СССР, ст. 378-379.

182) Лев Шанковський, „Символ „33” і його значення”, Америка, Філадельфія, Рік 56, ч. 22, 3 лютого 1967, ст. 2. Свідчення д-ра Олександра Ратгауза, див. Олександр Ратгауз, „Андерґравнд ЮССР”, Юкрейн Квондерлі, т. XVIII, ч. 3, осінь 1962, ст. 203-224.

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

твореннях на селі¹⁸⁶). Згідно з совєтськими джерелами, Ватикан був спеціально заінтересований у боротьбі УПА проти цих „перетворень”, радів її успіхами¹⁸⁷), страждав невдачами. Оце заінтересування Ватикану боротьбою проти колективізації в Західній Україні доведено до свідомости населення всієї України художнім кольоровим фільмом **Над Черемошем**, зладженим на підставі одноіменної повісти Михайла Стельмаха¹⁸⁸). У цьому фільмі боротьбою УПА проти колективізації на Гуцульщині, в 1948 році¹⁸⁹), керують ватиканські агенти, штаб яких міститься високо в Карпатських горах, в католицькому монастирі. Для правдомовности цієї сюжетної фабули варто відзначити, що в цьому часі (1948) давно вже жадні католицькі монастирі не існували в Галичині, а на Гуцульщині їх зокрема ніколи не було.

У цьому місці варто відзначити, що в Західній Україні, тільки населення Галичини і, частинно, Карпатської України, було католицьке. Населення Буковини, Волині та Полісся — православне. Боротьба проти колективізації велась і в цих областях, дарма що до неї „пшовхав” головно, Ватикан. Московсько-більшевицькі джерела можуть розповісти багато про боротьбу УПА й підпілля ОУН на Волині й Поліссі, що були „колискою” УПА, і зокрема літописець їхньої колективізації подає чимало фактів, про

186) Д. І. Похилевич, Підrivна діяльність Ватикану в країнах народної демократії, Львів 1953, ст. 42.

187) М. К. Івасюта, „Соціалістична перебудова сільського господарства в західних областях Української РСР”, Український Історичний Журнал, Київ, рік III, 1959, ч. 4, ст. 3-13. Автор дає такі цифри: в 1945 році існувало тільки 94 колгоспи із 2.585, що існували в західних областях в червні 1941 року.

188) Михайло П. Стельмах, Над Черемошем, Київ 1952, Радянський письменник. Цього ж року вийшов теж російський переклад цього роману, що повністю присвячений боротьбі УПА й підпілля ОУН проти колективізації.

189) Пишучи рецензію на фільм **Над Черемошем** у журналі Искусство-кино (Москва, ч. 5, травень 1954, ст. 73-78), Ол. Полторацький ствердив, що фільм показує „боротьбу, яка велась у західних областях у післявоєнних роках і, до деякої міри, ведеться теж і під сучасну пору”. Див. Алексей Полторацкий, „Сценарий о людях Карпат”, *цит. місце*, ст. 74.

які ще й досі „шумлять поліські бори”¹⁹⁰). Це саме стосується теж Буковини, де боротьба проти колективізації була дуже гострою і безпардною¹⁹¹). Як же ж населення цих православних областей сприймало „підпорядкованість” УПА й збройного підпілля ОУН Ватиканові? І на це питання можна знайти відповідь у совєтських джерелах. У книжці про „цитаделю” православ'я на Волині, Почаївську Лавру, читаємо: „Ігумен Почаївської Лаври, Прокіп Іващук в 1946-1947 році мав тісний зв'язок з ОУН, за що був засуджений радянським судом”. І далі: „Бандерівські головорізи, що за вказівками іноземних імперіялістів чинили нечувані звірства на землях Західної України, одержували велику підтримку від Почаївської Лаври. Так, ігумен Мирослав Шиманський ще в 1950-1951 роках підтримував тісний зв'язок з рештками оунівського підпілля і подавав бандерівським бандитам велику підтримку. Після розгрому і ліквідації банди, ігумен Мирослав Шиманський став перед радянським судом і був покараний за свій тяжкий злочин”¹⁹²).

Очевидно, залежність УПА й підпілля ОУН від Ватикану була такою самою фікцією, як раніше була нею фікція залежності тієї ж УПА від гітлерівських окупантів. І вона була такою самою фікцією, як чергове твердження совєтського агітпропу про нову „залежність” УПА від американських, і взагалі іноземних, імперіялістів. Зміна „хазяя” УПА мусіла наступити, бо пропаганда залежності УПА від Ватикану ставала вже шкідлива для самого совєтського агітпропу. Вона ставала суперечною іншому твердженню совєтської пропаганди, а саме, що католицьке населення західних областей України добровільно і з великою радістю „возз'єдналося” з матірною русскою православною церквою.

190) В. П. Столяренко, Соціалістичні перетворення сільського господарства на Волині (1944-1950). Київ, 1958.

191) Марія Микитей, „Книга вірний супутник”, Жовтень, Львів, рік X, ч. 11, 1960, ст. 150-152. Автор, депутат Верховної ради УРСР, розповідає тут про завзяту боротьбу „бандерівців” проти колективізації на Буковині. Вона розповідає про жорстокість цієї боротьби, коли згідно з її твердженнями „в Черногузах на Буковині бандерівці на піонерських галстуках вішали дітей тих селян, що першими вступили до колгоспу (1947 рік)”.

192) В. П. Андрієвський, Про Почаївську Лавру. Київ, 1960, ст. 35-36.

Анатоль В. Бедрий

СИМОНЕНКО ПРО НАЦІЮ

Василь Симоненко був наскрізь суспільною людиною, яка виросла в суспільстві і все своє життя віддала для його добра. В його писаннях, поетичних і прозаїчних, немає ані найменшої антисуспільної чи несуспільної нотки. Симоненко був суспільно-конструктивний, будуєчий мистець,

Цим суспільством є **нація**. Але Симоненко ніколи не вживав слова „нація”. Це суспільство — це „мій народ” („Де зараз ви”, ст. 104, зі збірки „Берег чекань”) або прямо „народ” („Гранітні обеліски”, 137). „Народ” — це велика сукупність людей, яких щось в’яже і щось відрізняє від інших „народів”. Суспільство складається з „мільярдів вір”, з „мільярдів щастя”, „усіх одурених”, „усіх убитих” (там же).

Ми — це не безліч стандартних я,
А безліч всесвітів різних.
Ми — це народу одвічне лоно...
(„Я”, 161).

Вправді, тут і там, у советських пропагандистів прориваються болючі ствердження про існування „решток” української католицької церкви в катакомбах, про підпільну діяльність тієї церкви, спрямовану проти Советського Союзу¹⁹³), про „уніятів-покутників” та їхні практики, але для ширшого пов’язання цієї діяльності з діяльністю націоналістичного підпілля немає вже ґрунту й потреби. Для діяльності останнього треба знайти могутнішого опікуна і його за старою рецептою знаходиться в „жовтих дияволах з Волстріту”, які переймають команду над „рештками націоналістичних банд” і використовують їх для засилки парашутистів і шпигунів до СРСР. Найдалше в таких твердженнях пішов у своєму новому опусі про справу Я. Галана товариш майор КГБ, Володимир Беляєв, який ствердив, що „в убивстві Галана, добре продуманому і зарані упрянованому, ми можемо відкрити знайомий „почерк” всіх тих, хто „усував” з політичної арени на острові Цейло-

Суспільство, яке складається зі скомплікованих людських істот, що самі собою є „всесвітами”, мусить бути також дуже скомплікованою суспільною одиницею. Тому Симоненко називає „націю”: „Україно! Ти для мене диво!” („Задивляюсь у твої зіниці”, 146). Він не дає завершеної дефініції нації, бо вважає, що поняття нації ще далеко не вповні досліджене: „Хто сказав, що все уже відкрито?.. В океані рідного народу відкривай духовні острови!.. Україно! Доки жити буду, доти відкриватиму тебе”. („Гей нові Колюмби, Магеллани”, 106).

Симоненкова **нація** це **найважливіша суспільна згурпованість**. Нація для нього це суспільна група важливіша, ніж родина, кляса, стан, верства, спілка, людство чи інше об’єднання. Життя, доля, інтереси нації для Симоненка важливіші, ніж інтереси всіх інших суспільних груп. Для нього нація — це всесвіт, безмежність різних форм, відносин, сил, конфліктів, виявів.

ні — Соломона Бандаранайке, в Конго — Патриса Люмумбу, в США — президента Джона Кеннеді, а зовсім недавно — негрського лідера Мартина Лютера Кінґа”. Очевидно, на думку Беляєва, за цим всім стоїть Центральна агенція розвідки (Сі-Ай-Ей) З’єднаних Штатів Америки, але не тільки її співробітники, але й теж кола Ватикану, британської „Інтелідженс Сервіс” та... Ізраїлю. До речі, пов’язування українського визвольного руху з сіонізмом, тепер з Ізраїлем, має вже в наклепах советського **агітпропу** на український буржуазний націоналізм свою традицію. В 1951-1952 роках залюбки пов’язували Симона Петлюру з сіоністами, а зокрема з сіоністським лідером — Жаботинським, що московсько-большевицьким органам безпеки дозволяло жидівським громадянам пришпилювати „український націоналізм” і переслідувати за нього.

¹⁹⁴) Досі я ще не мав московського журналу зі статтею Вл. Беляєва, „Преступление продолжается” (Октябрь, Москва, ч. 6, 1968). У цьому огляді я використав дуже добрий звіт у газеті Гомін України („Новий напад на тлі справи Галана”) у числах 42, 43, 44, 46, 49 за 1968 рік.

¹⁹³) Див. „Відповідь фанатикові” у львівській газеті „Вільна Україна”, передрук Літературна Газета, Київ, ч. 10, 5 лютого 1957, ст. 4. Також Д. І. Похилевич, „Уніяти і їхня реакційна роля”, Комуніст України, Київ, ч. 7, липень 1959, ст. 77-82.

(Далі буде)

Одною з характеристичних властивостей нації, за Симоненком, є **тяглість поколінь** і всі з того похідні наслідки. Про українську націю він пише немов про матір:

Розтроцили пращури мої...
Щоб в твоєму соромливім лоні
Визрівало завтрішнє життя.
(„Чорні від страждання мої очі”, 133).

Симоненко не має на думці чисто біологічне нашарування поколінь. Тяглість поколінь — життя нації — це **тяглість моральна, ідейна, історична**. Предки боролися за національну свободу, власну державу, національні інтереси, з метою створити краще життя для своїх нащадків.

Примат ідейного, культурного, морального життя над звичайним біологічним-родовим, кровним приматом — що є основою нації — динамічно й ясно висловлено у вірші „Дід умер”:

... він увесь не вмере.
Його думи нехитрі
додумують внуки,
і з очей ще віки
пломенітимуть в них
його пристрасть і гнів,
його радощі й муки,
що, вмираючи,
він передав для живих. (69).

Так, як попередники працювали для своїх дітей, діти мають перебрати далі здійснювання задумів, трудів, правд, ідей. Ось таке пов'язання поколінь — це суттєва прикмета нації.

Головною ознакою сучасного покоління є **труд** для кращого майбутнього нащадків:

Ми думаємо, правнуки, про вас...
Прийдешнє осяває наші лица,
Неспокій творчий з вічністю єдна...
Нащадки дорогі, ми захищаєм вас.
(„Ми думаєм про вас”, 74).

Думка єднає покоління в націю. У великій перевазі є **традиція**, бо тяглість включає традицію, себто ту саму думку, повторену багатьма поколіннями. Але, крім думки, долучається до розуміння нації „**неспокій творчий**” і „**захищення**” — себто боротьба, діло, труд, жертва — і вони разом „**єднують з вічністю**” в одну велику цілість — націю.

Важливим засобом, що єднає покоління в націю, є „**земля**”. У вірші „Я чую у ночі осінній”

Симоненко описує українську людину, яка вросла в землю, і тоді пише він:

... чую: пульсують соки
У тіло моє з землі.
Зі мною говорять могили
Устами колишніх людей
І їх нерозтрачені сили
Пливуть до моїх грудей...
Усе, що вони не домріяли...
Хай клетотом і завіями
Ввірветься в думки мої!..
Живу не лише для себе,
Я мушу жити за них. (100-1).

Могили — ланки поколінь. Вони передають великі життєві процеси від одного покоління до другого.

Іншим важливим складником поняття нації, за Симоненком, є „**земля**” як екологічне явище, себто явище, що постало внаслідок взаємовідносин між природою і людиною. Симоненко — великий реаліст. Він знає, що земля, природа, географічне положення є не лише реальними, але й необхідними чинниками в житті людини і суспільства. Він стверджує: „**Земле рідна!**... Я живу тобою і для тебе, вийшов з тебе, в тебе перейду”... („Земле рідна”, 120). Від народження до смерті людина зв'язана з землею, живе на ній і з неї. Так само суспільство-нація нерозривно зв'язане з означеною конкретною частиною землі. Тому, що все своє життя людина перебуває на цій землі, вона з нею зживається; створюється взаємовідношення, взаємовплив. Земля дає людині і нації необхідні засоби до життя, але людина мусить „землю” плекати, дбати за неї. „Земля” — це не будь-який кусень території-простору, а це виразний, пізнаний край, що для нації є близьким-рідним. Життя суспільства без **цього** краю неможливе, бо він є більше, ніж звичайна матерія: його переживається, з ним зв'язана доля, життя. Така „земля” є не то власністю суспільства, не то нерозривною частиною поняття української нації.

Відношення людини-нації до „землі” Симоненко змалював у вірші „Я чую у ночі осінній”: „Вростає туге коріння у землю глибку із ніг... Вростає у небо високе... І чую: пульсують соки у тіло моє з землі... О земле жорстока і мила...” (100). Це картини містичного, ірраціонального, але й історичного поєднання суспіль-

ства з конкретною, означеною природою. **Нація** немов чотиривимірна істота, що живе в тривимірному просторі і з історичним запам'ятаним, пережитим життям. Життя попередніх поколінь залишило нестертий слід на „землі”, і ця „земля” передає „минуле” життя сучасникам і майбутнім поколінням. Це традиція всього, що збереглося в і на „землі”.

Аспект традиції-передачі „землі” виведений у вірші „Гранітні обеліски”: „Мільярди вір — зариті у чорнозем... уже від крові хижіє земля...” (137). Реальна, конкретна земля є тим „музеєм”, „архівом”, „банком” — є тим чинником, що передає — і якого неможливо оминати.

„Природний” аспект рідної землі показаний Симоненком у вірші „Грудочка землі”:

Ще в дитинстві я ходив у трави,
В гомінливі трепетні ліси...
Назавжди, навіки полюбилась
Ніжні і замріяні пісні...
...у мене стукотить у грудях
Грудочка любимої землі. (76).

З „землею” зв'язані переживання від малої дитини до пізнього віку. Вся фавна і флора означеної „землі” має основний вплив на психіку людини і суспільства. Але ця „земля” унікальна — більше такої самої „землі” ніде немає. А тому і „нація” є унікальна. Кожна нація має свою землю і своєрідне відношення до неї, своєрідне переживання, історію, традиції.

Вплив „землі” на суспільство Симоненко висловив так:

Чую, земле, твоє дихання,
Розумію твій тихий сум...
То сирітські, вдовині сльози,
То замучених предків піт.
Набирала ти їх без ліку
На роздоллі полів, дібров...
(„Чую”, 118).

Симоненко — натураліст, але його натуралізм є підлеглою частиною **понаднатуралістичного** світогляду, реалістичного ідеалізму, заснованого в понадматеріальному бутті. З тим і його філософія суспільства є понадматеріалістична. Суть і ціль суспільства є позаматеріальна — заснована в досконалому безматеріальному бутті.

Симоненко був переконаний, що одним з суттєвих складників істотності нації є якийсь понадматеріальний, нематеріальний чинник. Цей

складник можна окреслити як **ірраціональний первень** або **душа нації**. Це переконання Симоненка помічасмо у вірші „Де зараз ви, кати мого народу?”:

Народ росте, і множитья, і діє...
Під сонцем вічності древніє й молодіє
Його жорстока й лагідна душа. (104).

Ця „душа” надає нації властивості унікальності, якої не можна підмінити чи подвоїти в іншому місці і суспільстві.

Оригінальність „душі” нації відмічена у вірші „Лебеді материнства”:

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину”.

У відношенні індивідуальної людини до своєї нації існує певний детермінізм-примус, бо не то що нації-Батьківщини не можна собі вибрати, але вона якось сама заволодіває людиною, її націоналізує, немов людина без власної волі мусять погодитися з своєю приналежністю до нації. Цей складник нації виразно ірраціональний, Симоненкові мало відомий — а навіть може й містичний. Цей здогад підтверджують його заклики до молоді:

В океані рідного народу
Відкривай духовні острови!
Геть із мулу якорі іржаві —
Нидіє на якорі душа!...
(„Гей нові Колумби, Магеллани”, 106).

Отже, духовість-нематеріальність нації ще далеко не вповні відома. Це невідомі потенції та властивості, ще не виявлені. Нація, як цілість, має якісь могутні сили, які треба перевести з пасивного-захованого стану в активний-виявлений стан. Пасивність тих сил впливає негативно на життя національного суспільства, бо його душа тоді „нидіє”, себто занепадає, дегенерує, завмирає!

„Душа” нації передається в якийсь спосіб кожній індивідуальній людині і має шляхетний, життєрадісний, творчий, будуючий характер:

Земле рідна! Мозок мій світліє
І душа ніжнішою стає,
Як твої сподіванки і мрії
У життя вриваються моє...
Під твоїм високочолім небом
Гартував я душу молоду. (120).

Отже, між душею одиниці і душею нації існує тісний зв'язок, і душа одиниці перебуває під

впливом „душі” нації.

Нація для своїх членів є **батьківщиною-вітчизною** — родинним вогнищем-матір'ю. Що це означає, Симоненко вяснює у вірші „Грудочка землі”:

Шанувать вітчизну мою милу,
 Бо вона одна на цілий світ.
 Бо вона одна за всіх нас дбає,
 Нам дає і мрії, і слова,
 Силою своєю нагуває,
 Ласкою своєю зогріває. (76).

Батьківщина — це надзвичайно велика цінність. Вона „дбає” за своїх членів, „дає” людям силу і ласку до життя. Батьківщина — це суттєва прикмета національного суспільства. Батьківщина — нераціональна прикмета нації:

Моєш вибирати друзів і дружину,
 Вибрати не можна тільки Батьківщину.
 („Лебеді материнства”, 97).

Прикметою батьківщини, яку Симоненко пише з великої букви, є „материнська добра ласка . . .” (там же, 96). Батьківщини не можна вибрати так, як „не можна рідну матір вибирати”. (там же, 97). Отже, Симоненко надає нації суттєвість, яку має „рідна матір”. Між одиницею і нацією таке саме відношення, як між сином чи донькою і рідною матір'ю. Мати дає індивідуалізоване життя, а нація дає суспільне життя. Симоненко дуже високо оцінює материнство, бо мати є ланкою між нацією і новим поколінням. Материнство — це також частина суті нації.

У Симоненка мати є синонімом нації. Цій темі присвячений вірш „Чорні від страждання мої ночі”, який закінчується подвійним сенсом: про рідну матір і про націю-матір:

Все в тобі прикрасне і священне,
 Мамо моїх радощів і мук! (133).

Цю синтезу виразно видно у вірші „Одинока матір”, в якому мати є синонімом нації. Так, як злочинцем є вкрасти дітей, так —

„Найтяжчий злочин — вкрасти у народу тобі довірене життя”. Мадонно мого часу! . . . подвиг твій . . . благословив розстріляний народ”. (143).

Не диво, що Симоненко дуже високо цинив Матір Божу і акт надприродного її зачаття через Божого Духа, бо всі ті явища — Божа Мати-нація-мати і рідна мати творять одну велику цінність Симоненкового світогляду.

Втретє Симоненко ідентифікує матір з нацією-Україною у вірші „Задивляюся у твої зиниці”: „Україно! . . . Буду, мамо, горда і вродлива, з тебе чудуватися повік . . . Маю я святе синівське право з матір'ю побуть насамоті”. (146). Він називає себе сином України-матері. **Нація має властивість материнства.** Цей погляд існує в Україні яких 4-5 тисяч років, зокрема від часів трипільської культури.

Зв'язок між людиною і нацією є всесторонній і всеобіймаючий:

Я твоїм ім'ям радію
 І сумую іменем твоїм . . .
 Я твоїм ім'ям благословляю,
 Проклинаю іменем твоїм . . .
 Я з твоїм ім'ям вмираю
 І в твоєму імені живу!
 („Україно”, 102).

Нація-Україна — це моральна, ідейна, емотивна, а навіть релігійна спільнота.

Нація — це **універсальний, космічний твір.** Вона — найважливіша людська організація, і тому незнищенна, „вічна” — доки існуватиме людство.

Народе мій! Титане **непоборний**, що небо підпирає голубе!” („Жорна”, 64). „Під сонцем вічності древніє й молодіє . . . Народ мій завжди буде! Ніхто не перекреслить мій народ!” („Де зараз ви, кати мого народу?” (104).

Врешті, Симоненко визначає політичний, державницький аспект нації, що є необхідний її складник. Але цей аспект лишимо для окремої теми, тому що пов'язання нації з державним життям, свободою, самобутністю у власній державі є для Василя Симоненка такою важливою темою, що обговорення її вимагає окремої статті.

КОМУ СЛУЖАТЬ ОН?

Голова Загальної Асамблеї Об'єднаних Націй Еміліо Арналес серед лавреатів, нагороджених „за видатні заслуги в галузі прав людини”, проголосив „українського професора” Петра Недбайла, що з доручення кремлівських босів брав участь у Тегеранській Конференції. Це нагородження викликало в ОН серед комуністичних кіл здивування і протести. Зокрема вказують на ганебну роллю ренеґата Недбайла в цькуванні і переслідуванні української інтелігенції, в його обороні антисемітської книжки, опублікованої рік тому в Києві.

КОЛИ УВАГА АМЕРИКИ НА... МІСЯЦІ

Три американські сміливі з роду тих, що ризиком власного життя творять історію, про- бившись з земної атмосфери в порожнечу і з'їд- ть до Місяця, відкрили собі ще за свого мото- того життя задрібно бережені двері в "святая святих", в історію.

Ми не збираємося звеличувати досягтів амери- канської науки, не маючи до неї певного від- ношення, ані обожнювати трюх сміливців: Бор- мана, Ловела та Ендерса, які, повернувшись з

можливості небуття на твердий ґрунт, повід- личь, як спротиві після виграного змагу. Ми і не збираємося згодуватись, який вереск "про- досягнення соціалістичної науки" наповняв би цілий світ, коли б три "івани" були виперед- ни американців.

Епохальний осяг американської науки в ді- лянці міжпланетарного живого контакту, як ре- алізація замріяв гендарного Ікара, осяг яко- го переслідує первоціль: поштовх вселюдейкої цивілізації вперед — наводять інші, такі при- земні думки.

Цілі цих і тих

Звичайно, Америка не може та й не стара- ється приховати того, що свої осяги в міжпла- нетарному дослідженні вона використовує й для оборонних цілей, маючи за партнера в цьому змагові такого "миротворця", яким є історич- ний воєнний палий, Московія. Аж до теперіш- ня американська практика "відкритих дверей" у змаганні нав'язати живу сполучку з іншими планетами, задалегіть підписували пакти про "інтернаціоналізацію" Місяця і інших планет та подавання відомостей для цілого світу про наміри чи їх переведення в життя безспірно свідчать про мирні наміри Америки і про те, що вона гадна длітися тими осягами з усіма на- родами й людьми доброї волі на землі, з "Ра- шією" вклучено.

За це промовляє й такий глибоко зворушли- вий момент, коли троє людей, замкнених у ма- лий шкаралуїні, облітаючи довкола Місяця, Буття, звеличували Творця Бесєвту... .

Можна було б навести ще дещо з тієї статис- тики, взятої з "Ю. С. Нюз енд Бордз Ріпорт" з 6 січня 1969 р., але й наведеного досить, щоб подачити якразво цілі двох світових потуг, які хочуть в "коєкзистенції" порядкувати світом. Американці пригадують з віддалі майже чверть мільйона миль, з майже досягненої першої пла- нети про те, що Бор створив землю і життя на

як водневі бомби.

— Увесь час москалі вдосконалюють сфе- ричний сателіт-носій водневих бомб, яким мож- на було б досягнути кожний пункт на Землі. Про це повідомляє Пентагон, заявляючи при тому, що Америка нічого подібного не планує. — Нещодавно канадійська повітряна оборо- на зфотографувала московський бомбоносєць на висоті біля ста миль. Канадійські фахівці твердять, що один такий бомбоносєць може спа- ралізувати всю радяру оборонну систему Пів-

нічної Америки.

Можна було б навести ще дещо з тієї статис-

ній, яким усі люди в мирі й спокої повинні б користуватись. Московські „миротворці” наснажують позаземні простори нищівною зброєю, готуються збудити Божий світ і справляти свою дику оргію на попелищах...

А Землю хтось мусить оборонити

Роздумуючи над останнім осягом Америки в міжпланетарній комунікації, видавець „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріперт”, консерватист і антикомуніст Дейвід Лоренс, приходять до висновку, що американці мусіли б якось капіталізувати цей осяг у напрямі змін в комуністичних тоталітарних імперіях, в червоному Китаї та в ССРСР так, щоб мільйони людей гноблені тими режимами, прогнавши диктаторів, установили своєю волею суспільний спосіб життя і здобули, як він каже, „волю і хліб”.

Свої міркування базує Д. Лоренс на тому, що понад 250 мільйонів людей у т. зв. ССРСР і понад 750 мільйонів у червоному Китаї не знають про „життєвий стандарт”, яким втішаються люди у вільних країнах. Американці ж, знайшовши спосіб передавати відомості та фотознімки із маленької шкаралупини з віддалі чверть мільйона миль, можуть знайти способи й засоби, щоб безпосередньо комунікуватися з невільниками в комуністичних імперіях, показати їм життєвий стандарт вільних людей, і це... спонукало б їх прогнати тиранів-диктаторів.

Не маємо ні трохи сумніву щодо шляхетності інтенцій відомого американського публіциста, антикомуніста. Але...

Спосіб допомоги визволитись народам-невільникам, затисненим комуністичними терористичними, регресивними режимами, який сугерує згаданий публіцист: освідмлювання у тому, що американці не мають наміру ніколи їх окупувати, в тому, як сито живе американський обиватель, скидається на стандартну політику всіх американських демолібералів, які таку політику управляють від Ялти-Тегерану-Потсдаму й донині.

Таку політику підхопили не народи в червоних тюрмах-імперіях, а їхні гнобителі. Америка внаслідок тієї політики широко відкрила двері для всяких „культурних обмінів”, „обмінів наукою” і т. п., впускаючи московського троянського коня в своє нутро. Народи так і не

побачили американського життєвого стандарту, а треновані московські вилазники з троянського коня засіяли жажливу бациллу серед тих, що втішаються високим життєвим стандартом („волею і хлібом”). І — народились чорні революціонери, які „з расових мотивів” кидають країну в хаос, народились патлаті дегенерати в американських університетах, коледжах, а то й у середніх школах, які без бою хочуть передати „останній бастион капіталізму”, свою країну під опіку „історичного альянта”, щоб обернути її на тваринний колгосп.

Вилазники з троянського коня викрадають самі або з допомогою ними породжених дегенератів державні таємниці. І, коли американські винахідники вислали до Місяця своїх сміливців, які із засвітніх просторів шлють всьому волелюбному людству Господню пригадку про суспільний лад, „альянти”, яких запрошується до Америки, щоб пізнали тут „життєвий стандарт” і від того „змінились”, завдяки викраденим американським плянам висилають у космічні простори човни з водневими бомбами.

Справді, не сумніваємось у шляхетності бажання Дейвіда Лоренса, яке висловлює він з приводу величезного успіху в польоті до Місяця, але дуже сумніваємось, чи сугестія освідмлювати поневолені народи про „волю і хліб”, передавана з позаземних просторів, буде реальним стимулом їхньої визвольної боротьби.

Реальний, земний спосіб — порятунок для світу і Америки

Ціну волі і хліба дуже добре знають ті мільйони людей, які колись мали свою національну, політичну й суспільну волю, що була джерелом і матеріяльного, отже того хліба, і нематеріяльного, не менше конечного чинника в житті вільних людей і народів. І після пограбування їхньої волі вони й справді знають її ціну і силу більше, ніж ті народи, які ніколи волі не втрачали й через те переситились нею. Народи-невільники червоних імперій і без освідмлювання їх, що таке „воля і хліб”, не раз і не двічі підносили хрест і меч проти своїх гнобителів. Але Ялта, Тегеран, Потсдам і впливаюча з них політика Заходу, зокрема Америки, дезорганізували боротьбу, яку вели вони в ім'я Бога і Правди проти Сатани. Українська Повстанська

Армія зі своїми прапорами, з Богоматір'ю була забута, промовчана. А американський „ленд-ліз” підбудував сили Сатани...

Мадяри в ім'я Бога і Правди піднесли були справедливий меч проти того ж Сатани і — були втоплені у власній крові, а головного опрочника, Нікіту Хрущова, ентузіастично вітали в Америці.

Чехи і словаки піднесли голос в обороні бодай яких свобод, але ялтинсько-тегеранський альянс закрав уста тих, що хотіли волі.

Чи ще більше треба пригадувати?

Справді, закріпачені народи аж надто добре знають ціну волі і вільному хлібові!

А „альянт”, опресор ціною поту, крові і хліба тероризованих ним народів, купуючи наємників, організуючи п'яті колони в цілому світі, роздмухуючи льокальні війни, докотився до берегів „останнього бастиону капіталізму”, гангренізує нутро того бастиону своїми агентами-„вмінниками” і ладиться сповнити заповіт Ульянова-Леніна: „взяти масиви Азії й Європи силою, оточити й інфільтрувати Америку, і... останній бастион впаде в наші руки, як зрілий овоч”.

Теперішня політична ситуація і „містерійні” московські сателіти в сферичних просторах — це чи не симптоми реалізації плянів Ульянова-Леніна.

Наближаючись до конклюдії відносно думок, що їх висловив видавець чільного американського журналу, висловимо свої думки. Згаданий видавець і його журнал, ентузіастичний прихильник Ричарда М. Ніксона під час виборчої кампанії та й після неї, сугерує ґрунтовні зміни, що їх має перевести новий президент в американській внутрішній і зовнішній політиці. І таких змін очікує.

Зміна внутрішньої політики Америки, яка не була світлою в часі урядування останньої адміністрації, великою мірою залежатиме від ґрунтовної зміни зовнішньої політики. „Ера переговорів”, яку заповів новий президент, не є нічим новим. Ця ж ера почалася ще в 1942 році і довела до сучасного стану.

Коли б новий президент за сугестією таких чесних американців, як Дейвід Лоренс, почав еру переговорів з народами, що їх злощасні Тегеран-Ялта-Потсдам кинули в ярмо червоних

Е П І Т А Ф І Я на могилу Лярисы Целевич

В далекий край я відійшла від вас,
Між вами все залишила, що тут кохала,
Для щастя на землі я прожила замало
І промінь сонця почорнів для мене й згас.

Тут дивний край, — чудово-таємничий:
Шум зоряних гаїв, солодкий, тихий спів,
Незрозуміла вам безмежність Божих нив,
Що вабить бідну душу і до Бога кличе.

Але усі мої бажання, всі думки,
Чим я жила, в що вірила, що так любила,
Крізь сльози і крізь сум вам назавжди лишила
В хвилини розпачу, болочі і гіркі.

Яка ж далека і крута дорога
Мене від вас навіки відділила;
Вам на землі мій хрест, моя могила,
Душа ж моя в руці батьківській Бога.

В.

імперій, ми сказали б, що ґрунтовна зміна з великими, далекойдучими користями для Америки вже на обрії.

„Альянт”-Московія купує за велику ціну своїх наємників, свою п'яту колону в цілому світі. І бурить світ тими наємниками без атомової війни. Америці не потрібно купувати наємників. Мільйони закріпачених людей склали вже гекатомби жертв за свою волю. І вони ладні продовжувати священну визвольну боротьбу до успішного завершення. І завершення прийде, якщо Америка та й решта вільного світу себе ради скріплять цю боротьбу бодай так, як червоний Сатана скріплює своїх наємників. Якщо новий президент почне „еру переговорів” з поневоленими народами і якщо доведе ці переговори до позитивних наслідків — ми певні, що глибокі рани, що їх завдали Ялта-Тегеран-Потсдам, загояться в цілому світі, а зокрема в Америці.

І ми певні, що внаслідок таких переговорів з гнобленими народами без жахить нуклеарної війни зникнуть клопоти у Кореї, В'єтнамі і т. д., і зникнуть зі сферичних просторів „містерійні” московські сателіти, а американські астронавти і астронавти інших вільних народів враз з молитвою до Творця пересилатимуть з-поза земної атмосфери гратуляції всім народам за досягнену і збережену волю, за досягнений і справжній мир для всіх людей доброї волі.

ДОКУМЕНТИ З ТОГО БОКУ

„ПРИВИД БРОДИТЬ ПО ЄВРОПІ — ПРИВИД КАТАСТРОФИ”

Наведений нижче під його оригінальним заголовком, в українському перекладі лист належить до численних документів, поширюваних нині в СРСР офіційною опозицією „ленінців”, переслідуваних кремлівською верхівкою. Ставши в обличчя відновлення сталінських методів правління, вони підносять голос, вимагаючи повернення „ленінських засад”, що, на їх думку, були єдиноправильними засадами Маркса-Енгельса, розвиненими й доповненими Ленінієм в ході „жовтневої революції”.

Виріши в атмосфері обоювання Леніна, як „найвизначнішого філософа і стратега світової революції”, ці „справжні ленінці” виступають тепер проти відновлення сталінського терору, за урону ними „соціалістичну демократію ленінського типу”. Але при цьому нехтують вони основними історичними фактами, бо власне Ленін і зруйнував був у Росії всі зародки демократії і вперше запровадив терористичну систему правління, створивши ЧК — прототип удосконаленого Сталінієм НКВД, сучасного КГБ. У боротьбі за „ленінізм”, проти деспотії „нової кляси” опозиціонери виявляють не абияку відвагу, але вони сліпі й глухі на всі, навіть найбільш разючі факти національного гніту, русифікації та нищення культур „національних меншостей” СРСР, тобто українського, грузинського, казахського і інших народів, фактично залишаючись з іншими членами КПСС російськими великодержавниками. Цим вони кардинально різняться від українських інтелектуалістів типу В. Чорновола та І. Дзюби.

Автор наведеного нижче листа, І. Яхимович, був головою колгоспу, про який писали як про передовий центральні совєтські газети, зокрема „Комсомольская Правда”. Після того, як Яхимович, у зв'язку з окупацією Чехо-Словачини, вислав був цього листа до ЦК КПСС, його усунуто з посту голови колгоспу і згодом виключено з партії. Яхимович переїхав з родиною до м. Юрмали під Ригою, але й там не дали йому можливості працювати і поставили під постійний „негласний” нагляд. Це звернення написав він поза своїм мешканням, коли йому вдалося на якийсь час відірватися від призначених КГБ „хоронителів”.

Це — ще один переконливий документ, який свідчить про зростаючий фермент розкладу і стагнації в компартії СРСР, ще недавно керівної партії у світовому комуністичному русі.

Редакція

По закінченні Великої Вітчизняної Війни наш народ ще ніколи не був у таких тяжких моральних умовах, в які поставили його події 21 серпня 1968 року. Окупувати соціалістичну країну на саму лише підозру в контрреволюції, окупувати країну, де керівна роля належить комуністичній партії, без її згоди, всупереч її во-

лі — таке не укладається в моральне поняття радянських людей, миролюбних, некорисливих, людей, які вміють цінити дружбу і довір'я народів. Давня хвороба — страх, скованість, немов параліч, лягла на душу мільйонів людей, як відгомін принизливого рабського страху кривавої сталінської ночі.

Уся ця звана сталіністами братія, яка не мала і не має нічого спільного з марксизмом-ленінізмом, навпаки, сповзла в сторону фашизму, раз-у-раз користувалась його методами, ще недавно розігнана Хрущовим на політичні горища та в підворотні, гавкнула — реванш! І як це походить на фашистських недобитків у Західній Німеччині. І ті маскуються чужими гаслами і ті чекають на реванш.

Чи можуть подібного роду дії — брутальне втручання в справи суверенної соціалістичної держави — згуртувати комуністичний рух? Ні!

Чи можуть вони сприяти об'єднанню міжнародного напруження і злагодженню воєнної психози? Ні!

Чи можуть вони скріпити авторитет СРСР? Ні!

Сталінізм став головною небезпекою єдності, солідарності робітників усіх країн, головною небезпекою прогресові і мирові.

Немає сумніву, що всі марксист-ленінці повинні об'єднати свої зусилля і розторочити сталінізм, як лівий ухил, як махровий ревізіонізм, як псевдосоціалізм, поки ця небезпека не переросла в катастрофу.

Усвідомлюють це сталіністи чи ні, але вони бояться свого народу більше, як імперіялістів. Тільки цим можна пояснити постійну дезінформацію широких мас населення, стосування методів залякування і шантажу, брутальне порушення Конституції, докраю збюрократизовану владу, широко розгалужену сітку підслухування, стеження, тюрем і концтаборів.

Хіба це соціалізм?

Звідки він узявся?

Марксизм-ленінізм не опрацював такого варіанту соціалізму, не має таких принципів, не знає таких ідей, якщо відкинути параван

словесного лушпиння і перевести факти на реальний шлях.

Ні, тисячі разів ні! Ось чому XX з'їзд КПРС говорив про необхідність відновлення ленінських норм, ленінських принципів. Ось чому так уважно і з такою надією увесь світ комуністів стежив за процесом демократизації в Чехо-Словаччині. І ось чому з такою люттю накинулись сталіністи на КПЧ. Вони не випадково добачили в цьому смертельну небезпеку для себе особисто, їм плювати на соціалізм та комунізм, на всі його принципи, аби тільки врятувати власну шкіру. Хіба не характерично, що 25 серпня ц. р. товаришів, які виступили на Красній площі з гаслами на підтримку Чехо-Словаччини, їй уряду та народу, арештували і побивали. І це — в Рік Прав Людини, та ще й на Красній площі в Москві...

Треба дійти до стану жаху і паніки, щоб кидатися на своїх союзників, щоб кидатися на радянських людей. Хіба ці люди: Павел Литвинов, Лариса Богораз та інші не підтримували соціалістичну державу? Хіба ці люди не підтримували комуністичну партію Чехо-Словаччини? Може, вони підтримували Франка, Салаяра чи військову хунту в Греції?

Ні! Сталіністи відчують, що земля западається під їхніми ногами, що смертний час, виносений історією, зближається. Це — паніка приречених, це — паніка живих трупів. Але будьте пильні. В їхніх руках потужна модерна зброя, в їхніх руках керма влади. Це ненадійні руки. Це руки злочинців. Комуністи всього світу, спиніть їх, поки не пізно!

Ми знаємо, яка доля чекає на Павла Литвинова і товаришів. Ми знаємо, які обвинувачення їм поставлять — це будуть брехливі обвинувачення, це будуть брудні обвинувачення.

Це я говорю не зі здогаду, але зі свого власного досвіду. 25 вересня прийшли до мене п'ять чоловік і вчинили обшук, мотивуючи тим, що я пограбував банк м. Юрмала на 10 тисяч карбованців. Але шукали вони і забрали політичну літературу і все, що стосувалося до подій в Чехо-Словаччині, навіть „Правду” і „Известия”, бо окремі висловлення були прокоментовані мною. Можете не сумніватися, що тепер „знайдуть” підставу для прямого втручання органів КГБ і арешту.

Слідчий поставив мені питання, чому я так довго (з 1 квітня ц. р.) не працюю. Мене звільнили з праці, коли я був на відпустці (за листа, написаного до Сулова в ЦК), не приписують до родини. Кому не відомо, що в СРСР без „прописки” вас не приймуть навіть за двірника і не пустять ні до одної поліклініки. Скільки треба лицемірства, щоб, знаючи, з чийого наказу і для чого зроблено все попереднє, ставити безробітному питання: чому ви не працюєте? Якщо потік клевети залляв усі наші газети, якщо клеветуть на братську комуністичну партію ЧСР, то що таке наклеп на якогось колишнього голову колгоспу.

Ті з компартій, які підтримують КПРС у її грубих помилках, хочуть вони чи ні, роблять останній ведмежу прислугу, беруть співучасть в обмані радянського народу, фактично послаблюють нашу країну або сприяють зміцненню авантюристичних елементів у керівництві здорових прогресивних елементів.

Ми повторюємо: схаменіться!

Ми повторюємо: геть з руками від ЧСР!

Ми повторюємо: свободу політ'язням!

Ми повторюємо: ленінізм — так! сталінізм — ні!

І. А. Яхімович (підпис)

кол. голова колгоспу „Явна Гварде”
Краславського району. Моя адреса:
м. Юрмала 10, Латвійська РСР,
пров. Булдорі 18.

НЕОБ'ЄКТИВНІСТЬ СУПРОТИ НАШОЇ ІСТОРІЇ

Редакція „Батьківщини”, гетьманського тижневика, що виходить у Торонто (з 28 грудня м. р.), слушно обурюється, бо у „Зверненні до Українського Громадянства”, що його прислала Президія УВАН в Канаді для вміщення в цьому тижневику, була додана написана олівцем нотатка: „Державним актом — окремою грамотою Гетьман П. Скоропадський оснував 14.XI.1918 р. Українську Академію Наук в Києві”. Для всіх інших редакцій УВАН була заснована „в процесі розбудови українського національно-державного життя у відродженій Суверенній Україні”.

Чи не виходить з цього, що читачі всіх українських газет, крім „Батьківщини”, не повинні знати того, що засновником Академії Наук в Києві був Гетьман Павло Скоропадський?

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

ПРО ОСНОВНІ ПРОЦЕСИ АДМІНІСТРАЦІЇ

Від адміністрації дуже багато залежить в житті поодиноких устанав, підприємств, організації, а також широкі круги суспільности. Дяється, який погляд не вималгає доказів, бо дослївно на кожному кроці можна зауважити не тільки той факт, що життя в групак, у громаді стає шораз більше скомплікованим, а чезте зростає роля адміністраторів, але також і те, що література на теми адміністрації і технікратії множиться, мов гриби по дощі.

Як визначити поняття адміністрації? В загальному визначають це поняття як спрямовування, провід і контроль зусиль груп людей в напрямі до спільної цілі. Таке ствердження вказує на мету, чи пак функцію адміністрації, але не розкриває природи адміністративних процесів, того, як саме адміністратор-організатор домагає тих чи інших результатів.

Адміністрування можна поділити на декілька основних процесів:

— Планування — тогто процес, що охоплює широкі рамки рішень, включаючи сюди виявлення завдань, устаткування політики, укладення програм і акцій, визначення специфічних методів та устаткування графіку, отже переліку щоденних чинностей.

— Організування — тогто групування в окремі адміністрації одиниці дій, конечних дій виконання планів, і визначення в таких одиницях взаємозв'язаних між працівниками та керівництвом.

— Збірка ресурсів (засобів) — тогто впорядкування фінансів, устаткування, інших речей і служб, потрібних для здійснювання планів.

— Налгад — тогто керування з дня на день поодинокими діями. Сюди входить видання інструкцій, координування деталей і культивування персональних стосунків між „босом” та його підлеглими.

— Контролювання — тогто пильнування, щоб операції вислїди були якнайбільшичимним до планів. Тут, очевидно, мається справа з встановленням та укладенням стандартів (вимог), порівнянням актуальних результатів із стандартами і нарешті з поправками, якщо виконання відлігає від планів.

Чому таке розрізнення? Саме тому, що в минутому дискусія про адміністрування обергала ся довкрути поточних справ в одному специфічному полі, як, наприклад, відношення до юніпрофесіон, відсоток знецінення, перепродаж і т. д., і замало уваги присвячувалось основним процесам адміністрації. А треба якраз навпаки, тогто найбільш увагу звернути на ці основні процеси, бо з ними мусить зустрічатись директор, менеджер чи шеф відділу на кожному рівні, на всякому шаблі організації або в усякому організуванні в широкому значенні цього слова. Без сумніву, в адмініструванні або в усякому організуванні в широкому значенні цього слова найважливіша справа — добір людей. Аджеж усяке планування врешті-решт робиться

із сказаного вище не треба робити висновку, що кожний адміністратор-організатор має сам і в рівній мірі бути відповідальним або дуже активним у кожному із шести головних процесів (при чому варто нагадати, що, стисло беручи, шоста група дій не зовсім включається в поняття адміністрації, але її не влічно легковажити), бо іноді він може передати частину своїх функцій чи обов'язків помічникам. Барато заважає також відомі відомі шаблі організації, драбини стотів даний адміністратор. Коротко з'ясуємо відношення основних процесів адміністрування до інших функцій чи відділів організації, підприємства чи установи. Іншими словами, коли брати до уваги, наприклад, такі функції, як фінансування, продукція, закупки, продаж тощо, то не слід функцію адміністратора розглядати, як одну із таких функцій, бо і директор, відповідальний, наприклад, за продукцію чи продаж продуктів даного підприємства, мусить одночасно виконувати згадані вище процеси адміністрування, як ось планирування, збирання ресурсів, налгад, контроль і т. д.

для керування, спрямування людських дій, і планування треба переводити саме з огляду на ефект, що його воно матиме на велике число людей. Цей момент, тобто людський елемент, зокрема виразно виступає в політичних організаціях. Ми вже згадували про нагляд, тож тут спеціально розходиться про відносини між зверхниками і підпорядкованими. Контроля, інший основний процес в адміністрації, має значення тільки тоді, коли робітники чи члени організації діють у згоді з плянами.

Перед ХХ століттям вишкіл адміністратора полягав у свого роду челядництві, тобто кандидат на адміністратора відбував досить неформально трактовану практику в якомусь підприємстві, і те, що він своїми власними здібностями своїм „потом” здобув, служило йому за базу для дальшого успіху. Не було, наприклад, звичаю дискутувати проблеми з менеджерами інших підприємств.

Згодом увесь підхід до проблем адміністрування змінився. Почався обмін досвідом, ба що більше, в ХХ столітті почали виникати одна по одній нові ділянки наук, як наукове менеджментство, персональна адміністрація, бюджет і бухгалтерія, військова адміністрація і т. д.

Здібність бути адміністратором чи організатором цілковито різниться від здібности виконувати доручені завдання. Добрий адміністратор з успіхом переходить з одної ділянки праці в другу, хоч перед тим не мав нагоди набути досвіду у виконуванні операцій в нових для нього ділянках.

Адміністрування вимагає здатности опанувати п'ять згаданих вище основних процесів, а саме: планування, організування, збірки фондів, нагляду і контролі. Ресорти чи відділи праці можуть мінятися, але в кожному з них у більшій чи меншій мірі виступатимуть ці п'ять процесів.

Погляд на „здорову” адміністрацію, а також дослідний матеріал з цієї сфери людської діяльності поширюються і збільшуються з кожним

ЧИТАЧУ! ЗРОБИ ДАРУНОК ПРИЯТЕЛЕВІ: ПЕРЕДПЛАТИ ДЛЯ НЬОГО „ВІСНИК” — ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ.

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ В. СИМОНЕНКА

З ініціативи 5-го Відділу ООЧСУ в Гартфорді 8 грудня в залі Українського Народного Дому відзначено доповіддю, що її виголосив ред. **Данило Чайковський**, п'яту річницю з дня смерти поета-борця поневоленої України **Василя Симоненка**.

Прелегент подав коротко життєпис письменника та переніс слухачів у місця, де жив, виростав, творив і працював поет-патріот, який, хоч виріс у підсоветській дійсності, залишився вірним сином України, про що свідчать його власні слова: „Україно, в твоєму імені живу”.

У творчості Василя Симоненка, сказав прелегент, — відживає наш велетень Тарас. „До нас в науку! Ми навчим”, в „Кавказі” Шевченко висловлюється іронічно про московське всезнайство. У вірші „Хор старійщини” — „...ми знаєм все! Для нас усе відоме!” Симоненко так само відкидає московське всезнайство і в тому ж вірші іронізує з таких людей — „а що як в мурі паперові гори раптово влучить іскорка вогню?” Ред. Чайковський уважає Симоненка духовним наслідником Шевченка.

Сумівка **Олі Борисюк** переплітала доповідь, рецитуючи твори Василя Симоненка: „Задивляюсь у твої зіниці”, „Український лев”, „Хор старійшин”, „Одинок матір”, „Люди прекрасні”, „Тисячі доріг” та „Україні”. Слухачі з напруженою увагою вслухувалися в слова доповідача і декламаторки.

Під рясні оплески присутніх голова 5-го Відділу ООЧСУ п. **Петро Дутка** подякував ред. Д. Чайковському за по-мистецьки підготовану доповідь та панні **Олі Борисяк** за чудово продеklamовані вірші.

І. К.

роком, і то з різних джерел — наукового менеджментства, публічної адміністрації, військової адміністрації, психології й соціології, промислової інженерії, оперативного дослідження та ін.

Українці мають великі адміністраційні здібності в будуванні держави, хоч всилу історичних умов приходилось їм будувати держави не для себе. Під час Визвольних Змагань 1918-20 рр. і в 1941 році, після встановлення Державного Правління під головуванням **Я. Стецька**, вони в найтяжчих умовах підтвердили цю свою здібність. Те саме можна сказати про адміністрацію Карпатської України, не зважаючи на критичні завваги д-ра **Бірчака**.

Питання української державної адміністрації ще чекає на свого дослідника.

ЖИДІВСЬКИЙ ІНТЕЛЕКТУАЛІСТ ПРО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Вірний статус України, як другої найбільшої в Європі нації, яка, однак, перебуває в жахливому колоніальному поневоленні, не зважаючи на те, що має свої точно означені кордони, прапор, герб, розвинуту економіку, національну культуру й традицію. Але захід цього факту не хоче бачити, бо всю свою увагу звертає на ліквідацію колоніалізму в африканських державтах. Україна поневолена советською Росією ще від часів Леніна, коли впала незалежна Українська держава після двох років свого існування. Потім прийшов страшний період Сталіна, коли кілька мільйонів українців згинув від штучного голоду, коли масово нищено національну українську культуру, а решту під загрозю смерті змушено служити окупантському режимові.

„Не можна дивуватися, — пише автор, — що в таких умовах українці вітали гітлерівські армії як визволителів з важкого ярма“. Але, коли гітлерівці розігнали український уряд і посадили його міністрів до концентраційних таборів, коли гітлерівська окупація стала страшим кошмаром нового колоніального поневолення, українці почали боротьбу на два фронти, ведену ОУН під проводом Степана Бандери і УПА під проводом ген. Романа Шухевича. „Сорокові роки — це роки завзятої війни, веденої партизанами, відомими під загальною назвою „бандерівці“, проти обох імперіалістичних потуг, що поневолювали Україну“.

Головну увагу проф. Самуєлі звертає на сучасний стан на Україні, який він називає „відродженням українського націоналізму“. Автор добре ознайомлений з документами Чорновола, з працями критика Івана Дзюби, зокрема з його книжкою „Інтернаціоналізм чи русифікація?“, з творами „Шестидесятників“, зокрема поета Василя Симоненка, які цитує в перекладі на англійську мову.

Проф. Самуєлі дає точне пояснення всіх цих явищ. Він уважає, що за останній час український націоналізм перейшов велику метаморфозу — від селянського націоналізму 20-их років до ідеологічного націоналізму індустріалі-

В органі жидівської інтелектуальної еліти, відомому „Репортер“, двотисячневнику, що появилася вже 19 років в Нью-Йорку, надрукована стаття, яку радимо прочитати кожному, зокрема молодому українцеві, що про українські справи матиме нагоду довідатися від добре поінформованого чужинця.

Отож в 11-му числі журналу „Репортер“ проф. Тібор Самуєлі написав статтю п. н. „Відродження українського націоналізму“. Коли будемо читати цю статтю, приймемо до відома, що читали її фінансові потентати Болістарту, банкіри, комерсанти і інтелектуалісти жидівської та нежидівської національності. І не тільки прочитали, але й напевно прочитане простудіювали. Бо „Репортер“ завжди відомий з того, що слів на вітер ніколи не кидає.

Про автора цієї знаменної статті, Тібора Самуєлі, знаємо тільки те, що він є професором політичних наук в університеті Редінг, в Англії. Ім'я та прізвище говорять про мадярське походження, але приналежність автора до жидівської національності безсумнівна.

Про себе проф. Самуєлі пише, що в 1946 році його зямооблізували були з червоної армії і він мав змогу переїхати Україну зі сходу на захід, що забрало йому два тижні. Коли ж він опинився на західноукраїнських землях, то довідався, що там точилася велика партизанська війна між Українською Повстанською Армією (УПА) і дивізіями червоної армії та внутрішніх військ НКВД. Була це жорстока війна, яка своїми розмірами не поступалася сучасній партізанській війні у В'єтнамі. Автор згадує, що ця війна затягулася глибоко в післявоєнні роки, принаймні до смерті ген. Тараса Чупринки в березні 1950 року. „Що про неї відомо на Заході?“ — питається автор. А ми б це подали: А що про неї відомо деяким нашим любезним землякам, які заперечують або применшують з партійно-політичних причин усе, що їм сказав про це війну?

Проф. Тібор Самуєлі виявляє досить добру обізнаність з розвитком українського націоналізму. Спочатку він подає формальний і міжна-

зованого та урбанізованого суспільства сучасної України. Коли селянський націоналізм діяв головню під проводом Галичини і галицьких провідників, сучасний націоналізм диспонує вже кадрами з усієї соборної України.

Автор, зокрема, подивляє інтелігенцію і відвагу Вячеслава Чорновола, Івана Дзюби та Валентина Мороза, підкреслюючи, що ці новітні провідники є вже з походження центральними українцями.

Дуже цікаві завваження, які автор робить на тему згодного українського антисемітизму. „Коли в минулому, — пише він, — ми чули багато про відомий український „антисемітизм“, то генерація відродженого націоналізму цілком відкидає його. Нова генерація веде спільну справу з жидами, яких уважає за поневолену націю, що також терпить від утисків спільного ворога. Це характерично, що новий український націоналізм ставить себе у проводі всіх національностей, поневолених Москвою“. На доказ того, що українці з жидами прагнуть кооперації в боротьбі проти спільного ворога, автор широко цитує промову Івана Дзюби в Бабиному Ярі, а також його ствердження, що „Бабин Яр“ — це спільна трагедія жидівського і українського народів.

Проф. Самуелі згадує про виступи наших молодих інтелігентів на Україні та про суди над ними, але ці справи нам відомі. Цікаві кінцеві висновки автора: він твердить, що великим успіхом відродження українського націоналізму було те, що він зумів відродити громадську думку, вбиту за часів сталінізму. Ця громадська думка, пророчить автор, протиставитиметься тепер усім актам насильства та беззаконня у відношенні до українського народу, і це дуже обмежуватиме спроможність колоніялістів придушувати цей народ. Автор сумнівається, чи терористичним органам московської диктатури вдасться вбити громадську думку і похоронити її. Але, коли громадська думка втримається і буде діяти, то слід сподіватися дальшого посилення спротиву, висунення нових вимог і поширення їх на маси, які тепер є грамотні й освічені.

Колись, висловлюючись з приводу комплектного промовчування жидами української визвольної боротьби, ми писали, що всі добрі статті про нас і нашу боротьбу вже написано, і що

З СОЦРЕАЛІСТИЧНОЇ ПОЛИЦИ

Ганебний роман Вадима Собка

Мова в новому романі В. Собка „Перші краплі дощу“ про сільське життя на Україні в 1932 році. Тепер уже, либонь, цілий світ знає, яким роком був той 1932 рік для України. Це був пролог до проклятого 1933-го року, коли загинули з голоду мільйони українських селян. Цей голод був запланований у Кремлі московсько-більшевицькими людоморами на чолі з кривавим Сталіном.

Вже навесні 1932 року в українські села понасилано так звані бригади „по викачці хліба“. Ті бригади склалися з членів обласних та районних партійних і комсомольських комітетів, з місцевих запродавців-комсомольців і комуністів. Із тих самих, які тоді одержували харчові продукти з спеціально створених для них „закритих розпредів“. Бригади від раннього ранку до пізньої ночі ходили по хатах, шукали хліб та забирали його. Брала, під загрозою ув'язнення, а то й розстрілу, не лише пшеничне та житнє зерно, а навіть горох, квасолю, гречку, просо, — все забирали, як казали тоді, „під мітлу“. Обшукували подвір'я, комори, рили землю залізними гаками, перекидали скрині, колупалися в підлогах, стінах... Того ж 1932-го року сотні тисяч українських батьків, матерів і дітей вислано на Сибір або просто вигнано з хат — „розкуркулено“.

Як же ті події зображує в своєму романі літературний бригадир Вадим Собко? Він звалює всю вину за розруху в 1932-му році не на московсько-комуністичних розбишак, а на українське селянство, за втертим соцреалістичним трафаретом — на „куркулів“, а позитивними героями виводить голову колгоспу, комуніста

~~~~~
вони тільки чекають догідного часу, щоб бути надрукованими. Думаємо, що стаття жидівського інтелектуаліста проф. Тібора Самуелі про нас і „відроджений український націоналізм“ є такою статтею, що її написали вже давно, доповнили новими матеріялами і тепер вмістили в поширеному журналі, бо вирішили, що настав для цього слушний час.

Л. III.

Данила Логвина та інших советських вислужників типу комсомолки Олесі Супрун, яка першою потяглася на тракторі розорювати забрану в селян землю.

Собко малює жахіття, спричинені „куркулями”. Це вони забивають активістку Супрун у полі біля трактора, палять скирти колгоспного хліба тощо. Звичайно, у тих роках і такі факти бували, бо обурене докраю варварським насильством селянство не могло не чинити спротиву, боронити своїх прав. Але Собко все це малює так, щоб вибілити злочини режиму і перекинути їх на українських селян.

Собко взявся писати роман про справи, яких він особисто не знає, яких сам у своєму житті не пережив, бо українського села в ті роки не бачив. Прийшов він у літературу в 1930 році з харківського заводу, як так званий „ударник-призовник” у літературу, разом із такими пізнішими московськими лакеями, як Ігор Муратов та інші. Відтоді він пірнув у вірну службу режимові, займаючи різні партійно-комсомольські посади та пописуючи в тих журналах, які друкували лише соцреалістичні твори. З Харкова шлях повів Собка до Києва, поминаючи українські села.

Отже, яким чином Собко взявся за писання роману на сільську тему та ще й 1932 року? Дамо відповідь на це ми: писав він на підставі партійних вказівок (і то саме напередодні 35-ліття голоду), на підставі тих большевицьких архівів, що їх підсунули йому партійні „історіографи”. Так само написав був він свій роман про харківські тюрми, про життя в них українських в'язнів, виводячи, знову таки, героями навіть криміналістів, які виявили охоту „защити грудьми” загрожену гітлерівцями „родину”, і — очорнюючи українських націоналістів. Написав він це також на підставі кагебівських вказівок.

І так кожний роман Собка написаний на замовлення і за вказівками партії. Наприклад, у романі „Нам спокій тільки сниться” пише він про будівництво на Донбасі шахти, оклепаючи українських віруючих у Бога патріотів, борців за волю України, а „героїзуючи” вислужників Москви. І про що б Вадим Собко не писав — усюди в нього персонажі діляться на добрих комуністів і злих антикомуністів, добрих москалів-загарбників і злих українців-самостійни-

В ОКУПОВАНИЙ УКРАЇНІ

Зламани крила пісні

Українська пісня здавна славилася своєю милозвучністю, звуковою гармонійністю, музично-структуральною різноманітністю. Недарма у світі українську пісню ставлять на друге місце після італійської.

Та з приходом на Україну російсько-большевицьких окупантів була посаджена в „соцреалістичну клітку” й українська пісня. Большевики почали експериментувати і в цій галузі мистецтва. Українські народньо-національні пісні почали витискатись російськими, на зразок Дунаєвського „Широка страна моя родная”. І тепер в Україні що не пісня, то — партія, Ленін, комуністична праця, герої „вітчизняної” війни. . . Ось, наприклад, яка пісня недавно появилася на сторінках київського журналу:

Слів не дали мені солоні,
Сонця в неволі не бачив я.
Партія — очі мої,
Партія — мова моя!

Текст цієї халтурної пісні написав відомий яничар Дмитро Павличко, а музику склав якийсь Герасимчук. Що ж це за пісня? Це просто клини з українського пісенного мистецтва, з українського народу!

А ось у „Радянській Україні” з 29 листопада 1968 р. надруковано текст пісні Ковальової з нотами Домінчена під назвою „Неозора земля”. В ній читаємо:

Ленін правду сказав,
А тепер вся земля . . .
Иде вперед і вперед . . .
Ім'я Леніна вгору зноситься,
Як згада його,
Степ колоситься . . .

Ків. Навіть у романі на таку, сказати б, невинну тему, як спорт, Собко приписує всі добрі заслуги лише комуністам. Такими є його романи „Граніт”, „Справа прокурора Малахова”, „Біле полум'я”. А оце він виступив з новим ганебним романом — „Перші краплі дощу”. Гадаємо, що з огидою зустрінуть його читачі на рідних землях . . .

Петро Кізко

Виявляється, що партія дає советським поетам та композиторам очі й мову, а степ колодиться завдяки... Ленінові! До таких безглузких чудасій додумуються хіба ще китайські „хунвейбіни”, прославляючи Мао Тсе-тунга.

У грудні 1968 року в Києві відбувся п'ятий з'їзд композиторів України. І що ж, обговорювано там справу жажливого занепаду української пісні? Нічого подібного! Навпаки, на з'їзді всіляко звеличувалося „розвиток” советської української пісні, відзначалося „заслуги” таких композиторів, як Климентій Домінчен, що написав згадану вище пісню про „ленінські степи”... До речі, композитор Демінчен є навіть „заслуженим діячем мистецтв УССР”.

А чим же він заслужив собі таке високе ім'я?

У „Радянській Україні” з тієї самої дати — 29 листопада 1968 р. — надруковано його передз'їздівську статтю під назвою „Слово про пісню”. Ось що він у цій статті пише:

„Завдання радянських композиторів бути пропагандистами засобами пісні, засобами музики взагалі. Сьогодні, в обстановці загостреної ідеологічної боротьби на світовій арені, в обстановці активних ідеологічних диверсій... ми маємо відчувати особливу відповідальність за свою творчість, за її ідейний і художній рівень”.

Домінчен розкрив справжню суть советського музично-пісенного мистецтва: бути сліпим знаряддям в руках московської компартії для звеличування Москви, для пропаганди її людоненависницької ідеології. За Домінченим виходить, що українські підсоветські поети й композитори мають „оспівувати” навіть московську агресію в Чехо-Словаччині. Він закликає творити пісні робітничі, очевидно з героїзацією невідільної комуністичної праці, колгоспні, очевидно, з героїзацією „передовиків сільського господарства”, щоб підстьобувати ними уярмлене селянство на колгоспній панщині.

Ані в „Слові про пісню”, ані в інших промовах на п'ятому з'їзді композиторів УССР не сказано нічого про творення національно-історичних пісень, пісень про лицарів княжої Русі, Козаччини... То ж зрозуміло, чому в таких обставинах затиску українського національного мистецтва, зокрема музики, пісня в Україні виглядає тепер як птах із зламаними крилами.

П. К.

З НОВИХ ВИДАНЬ

КНИЖКА, ЩО КРИЧИТЬ ДО НЕБА

У Торонто, в Канаді появилася книжка англійською мовою під назвою „Освіта в Советській Україні”. Її підзаголовок: „Студія дискримінації та русифікації”. Без перебільшення можна сказати, що ця книжка є найвизначнішою появою серед публікацій, що англійською мовою трактують про українську проблему. Вона має не тільки велике пізнавальне значення, але, поруч творів Василя Симоненка і деяких інших шестидесятників, поруч документів Вячеслава Чорновола, Івана Кандиби, Юрія Шухевича, Святослава Караванського та інших, є могутнім актом обвинувачення Москви за колоніалізм та народовбивство в Україні і одночасно блискучою обороною українського народу.

Автором цієї книжки є Іван Коляска, канадієць українського роду. У передмові до своєї книжки він пише, що його завжди захоплювала країна його батьків. Він був комуністом чи, як в Канаді кажуть „прогресивним українцем” і в 1963 році поїхав на студії до Києва. І там, у Києві, прийшло розчарування: дійсність яскраво заперечила всі уявлення Івана Коляски про „самостійну” і „суверенну” УССР. Замість неї він своїми власними очима побачив московську колонію, замість режисованого розквіту української культури — її найбільш бруталне нищення.

Іван Коляска залишився на Україні, де почав збирати матеріали до своєї майбутньої книжки. Для цього потрібно було відваги й мужности, бо такі речі дуже легко підтягнути під поняття шпигунства. Протягом двох років він потрібні матеріали зібрав і в результаті вийшла публікація, що, як пише наша преса, — „кричить до неба”.

Книжка І. Коляски викликала широкий відгомін у канадійській пресі, і немає найменшого сумніву, що викличе також у широкому світі. Це — документальна розповідь, це факти, яких не заперечиш і не промовчиш.

Виступ Івана Коляски набирає особливого значення з огляду саме на те, що він походить з табору „прогресистів”. Велика більшість „прогресистів” — це українські селяни та робітники, яких у двадцятих і тридцятих роках советська пропаганда зуміла переконати, що Україна процвітає як робітничо-селянська держава, а її не визнають тільки українські пани й буржуї, що мусіли тікати на Захід. Після смерті Сталіна не одному з тих „прогресистів” вдалося поїхати на Україну, де побачили всю правду на власні очі. Повернувшись ці люди розповідали про все те, що бачили, і тоді їхні провідники таврували їх, як „запроданців капіталу”.

Інша справа з провідниками „прогресистів”. Вони весь час знали правду, але воліють вислугуватися перед Москвою, як вислугувались перед Сталіним. У Києві знають це і, коли делегація українських комуністів з Канади протестувала перед Шелестом проти русифікації України, перший секретар КПУ заявив: „А ви б краще, товариші, мовчали, бо ж ви послідовно під-

ЗЛІКВІДУВАТИ РОСІЙСЬКУ ІМПЕРІЮ (Постанови Конференції Світової Антикомуністичної Ліги в Сайгоні)

У Сайгоні в Південному В'єтнамі відбулася в днях 16 — 20 грудня 1968 р. Друга Конференція Світової Антикомуністичної Ліги з участю представників від 53 народів і 20 міжнародних та національних організацій. Від АБН, що репрезентував поневолені Москвою народи, були: голова ЦК АБН Я. Стецько, п-і Слава Стецько і Ол. Олехнік (Білоруський Визвольний Фронт).

Конференція одногласно схвалила резолюції з вимогою ліквідації російсько-більшевицької колоніальної імперії та свободи для поневолених Москвою народів.

Російсько-комуністична колоніальна імперія, — сказано в резолюціях, — мусить бути повністю і остаточно зліквідована і розчленована, а натомість треба підтримувати змагання поневолених у СРСР народів до побудови їх незалежних національних держав. Демократичні форми правління мусять замінити владу російсько-комуністичних тиранів в усіх неросійських країнах, поневолених Москвою, і в сателітних державах.

Антикомуністична Ліга вимагає:

1. Виведення усіх советських окупаційних військ з не-російських країн в СРСР та з сателітних держав.
2. Привернення і респектування основних людських прав, визначених Універсальною Деклярацією Прав, у поневолених тепер російським імперіялізмом і комунізмом країнах.
3. негайного припинення русифікації і колонізаторської політики в поневолених Москвою країнах.
4. негайного звільнення з російських концентраційних таборів і тюрем письменників, інтелектуалів, релігійних і політичних провідників та всіх патріотів.
5. Застосування необхідних засобів, щоб перевести вільні і демократичні вибори в усіх поневолених Москвою країнах.
6. Відновлення в усіх поневолених в СРСР країнах та в сателітних державах національної незалежності і суверенності.
7. Друга конференція САЛ гостро таврує брутальну російську інвазію в Чехо-Словаччині і повністю підтримує змагання чехів і словаків для відновлення їх прав і державної незалежності.

тримували культ особи, а хто більше нищив Україну, як не Сталін!" Все ж таки, коли ця делегація повернулася до Канади, вона проголосила свою деклярацію, в якій у дуже м'якій формі засудила КПСС за русифікаційну політику на Україні. Мабуть, до цього протесту додумалася вона, знаючи, що Іван Коляска опублікує свою документальну книжку про московсько-більшевицьку практику в ділянці освіти.

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

СУД НАД ПІДПІЛЬНИКАМИ У ЛЬВОВІ

Восени 1968 р. у Львові засуджено Степана Верещинського на 6 років позбавлення волі, а його товариша, Ярослава Михайлова — на три з половиною роки.

Під час судової розправи прокурор П. Квітко обвинувачував С. Верещинського, який діяв під псевдом „Ловчий”, у тому, що від 1944 р. він, після переходу ОУН-УПА з широкої збройної боротьби в глибоке підпілля, переховувався в криївках у селах Усті та Верхньодорожному і активно продовжував свою антирежимну діяльність, притягаючи інших людей до співпраці і підготовляючи ґрунт для відновлення української самостійної держави. Підпільно одружився зі Софією Сенишино, яка працювала листоношею, і навіть підпільно виховував з нею двох дітей, які, хоч жили на волі, часто відвідували батькову криївку.

В тій самій справі суджено також кількох громадян зі с/л Усті та Верхньодорожного, в яких переховувався С. Верещинський.

Прокурор П. Квітко недвозначно наголошував, що С. Верещинського треба покарати не як учасника боротьби, яку вели ОУН-УПА в повосинних роках, а за теперішню його протисовєтську діяльність і терористичні акти супроти представників влади.

ХІІІ З'ЇЗД ТОВАРИСТВА к. ВОЯКІВ УПА

В днях 7 і 8 грудня м. р. в Нью Йорку відбувся ХІІІ З'їзд Товариства к. Вояків УПА ім. ген-хор. Чупринки. В З'їзді взяло участь 40 делегатів.

З'їзд відкрив голова уступаючої Управи д. М. Грицьков'ян-Макаренко. Нарадами З'їзду проводила Президія в складі: інж. С. Голяш-Мар — голова, С. Зорій-Туча та П. Шкафаровський-Топір — заступники, М. Шевців та О. Мостовий — секретарі.

Нову Головну Управу вибрано в складі: М. Грицьков'ян — голова, М. Фриз та інж. С. Голяш — заст. голови, Л. Футала — секретар, І. Ділай — скарбник, Я. Кіцок — фін. референт, д-р Богдан З. Гук — керівник філателістичного Відділу; члени Головної Управи: М. Черешньовський, М. Сидор, Р. Глушко, М. Шашкевич і В. Кульчицький; Контрольна Комісія: голова — М. Климко, члени — Надія Голяш, О. Данко і Марія Кульчицька. Суд Чести: голова — М. Ковальчин, члени — В. Хома та М. Мицьо.

У рамках З'їзду відбулась вечірка, в якій взяли участь численні представники організацій і установ. Святочне слово виголосив проф. Л. Шанковський.

У мистецькій частині виступали: письменник-гуморист Микола Понеділок, Декляматорський Гурток Осередку СУМА з Йонкерсу під проводом Олени Футали, Жіночий Квартет „Чайка” під диригентурою мґра О. Левицького в складі: Володимири Вітюк, Люби Гошко, Марії Кіцок та Олени Футали.

З ЖИТТЯ 31-го ВІДДІЛУ ООЧСУ

В ПАЛАНТАЙНІ

Українська Громада в містечку Палантайн біля Чікаго 15 жовтня м. р. віддала пошану славній пам'яті Провідника ОУН Степана Бандери. В українській католицькій церкві Непорочного Зачаття о. Ванчик відправив панахиду за спокій душі сл. пам. С. Бандери. В панахиді взяло зорганізовано участь Юнацтво СУМА Осередку „Дрогобич“, а у відправі співав хор під диригентурою інж. В. Плішки.

Жалобні сходи в церковній залі відкрив голова 31-го Відділу ООЧСУ п. А. Мороко, а присутні повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою вшанували пам'ять свого Провідника. Про життя та діяльність С. Бандери реферат виголосив інж. С. Голяш, кол. старшина УПА.

Жалобні сходи закінчено відспіванням „Не пора“.

Святочні сходи в 50-ліття Листопадового Зриву відбулися 10 листопада м. р. після панахиди за поляглих. Доповідь виголосив Іван Фіта.

А. Мороко

15-РІЧЧЯ ВІДДІЛУ ООЧСУ В РОЧЕСТЕРІ

16 листопада м. р. в залі Українського Дому 25 Відділу ООЧСУ в Рочестері відзначив 15 років свого існування. Влаштовано бенкет, на якому було 240 осіб, в тому числі представники багатьох рочестерських товариств та установ. Бенкет відкрив голова Відділу, а господарем свята був проф. В. Губка. Свято започаткував молитвою о. Степан Городецький, учасник Визвольних Змагань.

Голова Відділу в своїй промові, накресливши образ діяльності Відділу, який знаходив моральну і матеріальну піддержку в рочестерській громаді, представив гостей, репрезентантів організацій та установ і попередніх голів Відділу. Святокову доповідь виголосив представник ГУ ООЧСУ д-р Микола Чировський.

Крім письмових привітів від ОБВУА та Пласту, п. Іван Іванців склав усне побажання від імени Управи Української Кредитової Спільки в Рочестері. На закінчення забрав слово о. С. Городецький, який звернув увагу на велич жертви тих, що віддали своє життя за свободу українського народу.

Дуже миле враження справив виступ солістки Маркіяни Дублянці-Гузар з Торонта, яка проспівала низку пісень під акомпанімент піаністки А. Сорохтей.

Отець М. Корчинський відчитав молитву, після чого голова Відділу подякував проф. Губці за керування імпрезою, а всім присутнім за численну участь. Після офіційної частини відбулася товариська забава.

Ділимося з українським громадянством сумною вісткою, що 29 листопада 1968 року в Чікаго помер на розрив серця провідний член Організації Визвольного Фронту

б.т. пам. ІВАН МАСЛЯНКО.

Покійний народився в Снятині 1902 року. Після першої світової війни був членом УВО. По закінченні гімназії та вищої фахової школи був волосним секретарем у Снятинщині. Довгі роки був провідним членом ОУН.

На еміграції в Німеччині в таборі Фрайман був головою Міжнародного Комітету. В Чікаго був довголітнім членом Управи 8-го Відділу ООЧСУ, Управи Прихильників АВН, співробітником радіогодини Організації Визвольного Фронту, членом Управи Ліги Американців Українського Походження.

Похорон відбувся 4-го грудня на цвинтарі української католицької церкви св. Миколая. Покійний залишив у смутку дорослу дочку й сина та багато друзів. Вічна Йому Пам'ять!

Управа 8-го Відділу ООЧСУ
в Чікаго

УКРАЇНА НА МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВЦІ

В ЧІКАГО

У Чікаго 16 і 17 листопада м. р. заходами Управи міста, під спонзоратом садника Річарда Дайлі, відбулася 7-ма Осіння виставка народного мистецтва, сполучена з фестивалем танку і музики. Цю цікаву імпрезу, що згуртувала 47 національних груп, відвідало біля 50 тисяч глядачів.

Україну репрезентувала на виставці Відділ ОЖ ООЧСУ, що його очолює Надія Голяш, колишня умістка „Марійка“. Показані були зразки трипільської кераміки, гуцульської і модерної. Були різьби з каменю і інкрустації в дереві. З тканин: плахти, верети і мальованки. Красувалися також наші вишивки і писанки. Цілість проходила під кличем: „В обороні української культури та її носіїв“. В центральній частині виставлені були портрет Кардинала Йосифа Сліпого, мініатюра дерев'яної бойківської церкви з Дрогобича, „Лихо з розуму“ Вячеслава Чорновола. Садник міста просив зробити йому знімку в центрі виставки.

Українські танки вивели сумівки Осередку ім. Павлушкова під кер. С. Косовського.

На столі були виставлені лемківський та бойківський короваї, паска, різдвяний колач. Гості захоплювались галицьким борщем, київськими пиріжками, печеною аля Львів, фастівською капустою, тортами та тісточками.

М. Л-ко

ВІСТІ ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОЧСУ*Оксана Керз***НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК**

Це так прийнялося в світі, що на Різдво рідні та знайомі обдаровують себе взаємно подарунками. Колись у наших селах був гарний звичай: після святвечері діти ходили з кутею до стареньких діда і баби, хрищених батьків, які в свою чергу обдаровували внучат та хрищеників горіхами, яблуками, медяниками.

Перед Різдвяними святами товпи грошовитих громадян Америки журяться вибором дарунків для приятелів, дітей та знайомих. Кожну вільну хвилину вибирають, щоб забігти в крамницю і там вибрати щось, чого попередніми роками не дарували, щось нове, незвичайне. Очевидно, що найбільшу користь і найкращі подарунки отримують купці та фабриканти. Це — час великих, золотих жнив. Проте, скромніші, але може й зворушливіші подарунки американських громадян це добродійні базари та відвідування зі співами колядок безнадійно хворих, бідних та взагалі потребуючих пам'яті самотніх людей. Людське серце має тисячі можливостей в зматеріялізованому світі виявити благородні відрухи.

Коли перша зірка появляється на небі, чи то морозяному, як на нашій далекій Батьківщині, чи захмареному дощовими хмарами, як ось тут, чи темному аж чорному тропічному небі південних країн — велика українська сім'я засідає до святвечері, яка має утвердити нас в нашій відрубності, в нашій культурності та сповності почерез моря й границі, почерез трагедію поневолення і розділення. Вона упевнює нас в змінності малих людських справ і у вічності великого, Божого.

В цю надзвичайну ніч, коли народився Чоловік, що став Богом, який поклав своє життя за грішний світ і тим утвердив в людині віру в добро, правду і безкорисливість, наш знедолений неволею народ переживає хвилини радості: спільна молитва і посидання в тюремній келії, прихід дівчат з святвечерею в лісові зимівники та бункри, приїзд дорогих осіб до старих батьків чи приятелів. Пригадується недавній випа-

док, коли до стуженої, осамітненої особи, яка пережила двадцять років еміграції і десять років у заходах спровадити брата з України, в цю надзвичайну різдвяну ніч прийшла телеграма, що брат на летовищі!

Воістину в цю темну з палаючими зірками тропічну ніч, чи в ніч із дзвоном морозу, чи в дощовиту ніч на морському узбережжі діються чудеса краси, правди і добра.

*Стефанія Вернадин***Два роки праці**

Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України являє собою сьогодні одну з найбільш активних молодих українських організацій на терені Америки. Її вік короткий — всього два роки, але з нею вже рахується громада і признає, що вона потрібна в колі жіночих організацій.

Головним імпульсом, що заважив і приспішив постановня ОЖ ОЧСУ, була особлива політична ситуація. Це був час посиленого московського наступу на еміграцію з найбільш рафінованими методами просякання в найменші клітини нашого зорганізованого життя з метою розсварити нас, порізнити і — розснажити. Посилаючи поетів, танцюристів, співаків, дипломатів, які зручно вигравали на ностальгії емігрантів, Москва осягнула деякою мірою свої цілі: знайшлися люди з контроверсійними поглядами, що не рахувалися з опінією загалу й на власну руку браталися та цілувалися з совєтськими посланцями, викликаючи непорозуміння й незгоду серед свідомої своєї місії політичної еміграції.

Солов'їні співи та „братання" не звабили основної частини нашого жіноцтва, що звикло підходити до ворога з самозахоронним інстинк-

том. І колишні підпільниці, українські націоналістки, яких бойового духа не зламали тюрми окупантів, вирішили, що треба організувати наших жінок для такої діяльності, яка перекреслювала би упадницькі настрої, не давала б „спускатися на дно”. Ідея боротьби з московською підступною тактикою закривала до негайної дії. Опрацювали програму нової жіночої організації з політичним змістом. Підготували терен і почали творити Відділи.

І так психологічно наростала конечність створення централі нової організації, засновуючий з'їзд якої відбувся в рамках XIV З'їзду ООЧСУ 11 і 12 березня року 1967 в Нью Йорку. Приявних 38 делегаток заступало 10 Відділів та два в стадії організації. з 340 членами. На голову вибрано мгра Уляну Целевич, члена Похідних Груп, містоголову ПАБНА та визначну політичну й громадську діячку.

Найпекучішими завданнями виявилось: приєднання в ряди ОЖ ОЧСУ жінок, ніде не зорганізованих, яким підходила б наша програма, об'єднання дружин членів Визвольного Фронту, виховання членів у політичному дусі (політичні огляди, доповіді), жива участь у політичних акціях, швидка реакція на всякі нездорові прояви в громаді, ознайомлювання чужинців з становищем України та шукання прихильників нашої справи, виступи в радіо, статті в англійській пресі, виховання молоді, допомога родинам упістів, українським воякам в американській армії, культурним діячам і т. п.

Сьогодні, з перспективи неповних двох років, мусимо признатись, що частинно виповнили ми наші пляни. ОЖ ОЧСУ начисляє 17 Відділів, дві делегатури та два Відділи в стадії організації. Членство нараховує вже понад тисячу осіб. Взаємне довір'я, однозгідність та респектування заряджень Головної Управи впливають позитивно на працю та зріст членства. Поза святами, вечірками, доповідями та концертами, ОЖ ОЧСУ організувала виступи в пресі та радіо, збирала підписи в справі звільнення з советських тюрем українських жінок-політв'язнів, вислала петиції до ООН і до Тегерану з нагоди Року Прав Людини, телеграми до організації „Амнестія”, приймала участь в СКВУ. Одночасно підтримує дружні зв'язки з іншими жіночими організаціями. Особливо жертовно й чи-

сельно працювала в прийнятті Кардинала Йосифа Сліпого.

Несповна два роки існування нашої організації розгортають перед нею широкі обрії для дальшої праці в користь громади і всього нашого народу.

Іванна (Гілевиз) Климовська

Ще дещо про рідну мову

Що рідна мова є запорукою вічності народу — немає жадного сумніву. Тож не диво, що наші вороги намагаються послідовно, в якнайкоротшому часі її знищити. Свідомість цієї проблеми може дати новий образ, у зрозумінні якого захований наш шанс.

Вправді, багато вже на цю тему писалось, однак не завадить час від часу завернути до цієї проблеми тим більше, що від розв'язки її залежить наше „бути або не бути”.

Ми не можемо примикати наших очей на все те, що докруги нас діється. Діти навіть деяких визначних діячів нашої еміграції не володіють достатньо матірньою мовою. Дивно, що у вільному світі денаціоналізація проходить з блискучою швидкістю, а в той же час у большевицькій неволі українські патріоти типу Дзюби і Чорновола, „шестидесятники” та їх юні послідовники наражають себе на найбільші небезпеки, боронячи права свого народу на власну мову і культуру.

Тому дуже мізерно виглядає висловлений одною молодою людиною на сторінках нашої преси погляд, мовляв, можна бути добрим українцем і успішно боронити українську справу, не знаючи української мови.

Ми погодилися б з цим у випадку, якби такий англійський „оборонець” міг користуватися всіма нашими науковими матеріалами, перекладеними на англійську мову, але це річ неможлива, бо на це було б потрібно багатотисячних сум. Отже, наш чужомовний оборонець хоч не-хоч мусів би послуговуватись дуже скупим перекладним матеріалом, а в більшості користати з чужих, часто необ'єктивних, а то й неприхильних до нас джерел. Тим часом відомо, що аргументація поважних проблем вимагає знання не тільки історії, етнографії, географії,

археології, навіть літератури, мистецтва й психології. Це все, очевидно, можна зглибити лише з поміччю рідної мови.

Мова бо це передусім комунікативний засіб, а не маючи безпосередньої комунікації з своїм народом, не можемо дати широкої інформації чужинцеві. Сумніваємося, чи хтось із чужинців міг би спертися виключно на скупих джерелах, бо навіть якщо йдеться про культуру народу, то передумовою загального поглиблення відношення до справ культури є широке використання традиції, яка, як і історія, розкриває минуле народу.

Нарешті хочемо сказати, що кожний народ живе до тієї пори, поки живе його мова. Це найкраще видно на прикладі великої Римської імперії. Латинську мову, колишню живу мову римлян, називаємо сьогодні мертвою тому, що її не вживає народ, серед якого вона росла та розвивалася як живий твір, а вживають її тепер тільки для наукових цілей, і то в тому вигляді, в якому вона дійшла перед цілковитим упадком Риму.

І це саме може чекати нас — згине українська мова, згине й український народ.

Цю загрозу відчули українські студенти в Канаді на великому концерті з нагоди Конгресу КУК, коли українські виконавці поодинокі точки програми виконували англійською мовою. І тому так гаряче проти цього запротестували студенти-патріоти, маючи на увазі знехтування українського обличчя імпрези.

У ситуації, в якій молода українська генерація відчуває потребу і вагу рідної мови, наші послі і міністри в Канаді можуть сміливо висувати обґрунтовані вимоги про допущення української мови як третьої рівнорядної на заході Канади.

Канада під багатьма різними поглядами випереджує всі інші країни нашого поселення.

ПОЖЕРТВИ НА КАТЕДРУ УКРАЇНОЗНАВСТВА

На вічну пам'ять Незабутньої Лярисі Целевич, Доні нашої Найдорожчої Провідниці та Голови нашої Організації, складають триста доларів на Катедру Українознавства при Гарвардському університеті Відділи ОЖ ОЧСУ: по 40 дол. — Нью Йорк, Йонкерс, Філядельфія; по 25 дол. — Рочестер, Асторія; по 20 дол. — Гартфорд, Боффало, Сиракюзи, Ньюарк; по 10 дол. — Амстердам, Алентавн, Дітройт і Нью Йорк (п. Шмігель та Савчук).

Відійшла наша улюблениця

Осінь дихала лагідним теплом. Золотистими листками обсіпала щедро дороги та поля. Жінка в темному не мала часу любитись грою осінніх барв. Летом птаха старалася досягти свою найдорожчу дочку, яка в важких болях кінчала молоде життя. Мати хвилювалася: — „Чи застану? Чи поспію?“

Страшний автовий випадок заважив на житті єдиної доні. Необережний автобусовий водій в'їхав на авто молодих студенток, які у вільний від навчання літній час вибралися до мальовничого Порто Ріко.

Добирала слова, намагаючись опанувати себе, щоб найдорожче дівча не помітило смертельного страху в її очах. Зовсім поторощена нога при вилеті з авта спричинила грізні ускладнення. Дівча прийшло до себе, побачивши матір, рвалося до хати. Але наступні дні перекреслили всі заходи перевезти дитину до американського шпиталю. Функція нирок припинилася, прийшло запалення легенів і зціп у нозі.

Як мужньо трималася дівчина, знаючи, що їй вже не жити! Бажала останньої розмови з духовником і — найдовше бачити улюблену матір. Розуміла материну трагедію, і це була її єдина журба перед відходом з цього світу.

Вона була вихована в патріотичній родині, батько якої віддав життя за Велику Ідею, а мати, гонена й переслідувана, не припиняла праці для Батьківщини. Своє життя уклала так, як годиться дитині революціонерів. Вчилася, готуючись до магістерської праці. Працювала в СУМА, де досягнула ступня виховниці, була першою ученицею в школі українознавства, була непересічною піяністкою. Своєю працею доказувала, що при добрій волі можна успішно працювати з молоддю, виховуючи її в патріотичному дусі. Обдарована фізичною красою, з чудовими відкритими на світ очима та з щирим українським серцем з'єднувала при першій зустрічі приятелів.

Останні дні життя Лярисі Целевич були доказом загальної любови та симпатії для неї. Старших та молоді, що прийшли попрощатися з своєю улюбленицею, не вмщали залі похо-

(Продовження на стор. 34-ій)

Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України

ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

ВІДБУДЕТЬСЯ

15 і 16 ЛЮТОГО 1969 РОКУ В НЬЮ ЙОРКУ

**HOTEL COMMODORE — 42nd STREET AND LEXINGTON AVENUE
NEW YORK, N. Y. 10017**

ВІДБУДЕТЬСЯ

II-ий З'їзд ОЖ ОЧСУ

Порядок нарад:

СУБОТА 15-го ЛЮТОГО 1969 Р.:

1. Реєстрація Делегатів — від години 9-ої до 10-ої рано.
2. Відкриття З'їзду — година 10.30 рано.
3. Вибір Президії З'їзду.
4. Прийняття порядку нарад З'їзду.
5. Відчитання та затвердження протоколу з I-го З'їзду.
6. Вибір Комісій З'їзду:
  - Мандатно-Верифікаційної.
  - Номінаційної.
  - Резолюційної.
  - Фінансової.
  - Статуткової.
7. Звіти Головної Управи.
8. Звіт Контрольної Комісії.
9. Звіт Організаційного Суду.
10. Дискусія над звітами.
11. Удільнення абсолюторії уступаючій Управі.

НЕДІЛЯ 16-го ЛЮТОГО 1969 Р.:

12. Доповідь: „Визвольні процеси в Україні і еміграція” — проф. д-р Микола Богатюк.
13. Доповідь представника Об'єднання Жінок.
14. Звіт Статуткової Комісії і прийняття змін статуту.
15. Звіт Мандатно-Верифікаційної Комісії.
16. Звіт Номінаційної Комісії і вибір:
  - Головної Управи.
  - Контрольної Комісії.
  - Організаційного Суду.
17. Звіт фінансової Комісії і затвердження Бюджету Головної Управи на 1969/1970 роки.
18. Звіт Резолюційної Комісії і схвалення резолюцій.
19. Внески й побажання.
20. Закриття З'їзду.

ГОЛОВНА УПРАВА ОЖ ОЧСУ

(Закінчення зі стор. 32-ої)

ронного закладу. Квіти, з яких на кладовищі висипано високу могилу, були доказом, що скромне дівча заслужило на любов і жалі нестерпний. Зворушливі відправи, спів молодечого хору та прощальні промови залишаться у нас в пам'яті на довгий, довгий час.

О. К.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

В АРГЕНТИНІ ЗНЕВАЖЕНО ЧЛЕНСТВО „ПРОСВІТИ”

У ювілейну річницю — 100-ліття Матірнього Товариства „Просвіти” членів цього заслуженого Товариства в Аргентині позбавлено права подати свій голос на 8-му Конгресі Українців Аргентини. Делегати „Просвіти”, які репрезентують 60% усіх українців у тій країні, не взяли участі в працях Конгресу, бо, як сказано в офіційному комунікаті, Конгрес відбувся без належної підготовки, без дотримання правилника і статуту, на що вказували делегати „Просвіти” під час нарад передвиборчої комісії. Згадана Комісія не допустила і не затвердила запропонованих „Просвітою” кандидатів до нової Управи Української Центральної Репрезентації, УЦР, закидаючи їм „непримиренність” і „партійництво”, хоча серед членів „Просвіти” є люди різних політичних поглядів, за виключенням комуністів. Правління „Просвіти” і її філії, а також Український Інформативно-Видавничий Інститут і Українська Кооператива „Фортуна”, що охоплює сотні громадян у самому Буенос Айресі, з цієї причини не дають своєї апробати новообраній Управі УЦРепрезентації на чолі з д-ром Вас. Іваницьким і не беруть на себе відповідальності за дії новообраної Управи УЦР, що є членом СКВУ.

Для інформації подаємо, що Т-во „Просвіта” в цій країні видає в Буенос Айресі власний тижневик „Українське Слово”, в якому з 22 грудня м. р. був надрукований в цій справі Комунікат Центрального Товариства „Просвіта”.

Переобраний голова УЦР д-р Василь Іваницький, голова Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос Айресі, повинен негайно полагодити цю пекучу й болочу справу.

Буенос Айрес

М. Яківчук

ЧИТАЧУ! ПОНОВИ ПЕРЕДПЛАТУ „ВІСНИКА” НА 1969 РІК, ПРИСДНАЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ВІРНІ БРЕЖНЕВСЬКІ ПІДГОЛОСКИ

Щойно проголошено в Москві „доктрину Брежнєва”, згідно з якою советські війська можуть окупувати „братську” країну, в якій постала б загроза для „соціалістичних здобутків”, і вже вірні брежнєвські підголоски, „оспілковані”, як називає їх Вячеслав Чорновіл, поети виступили з віршами на замовлену тему. Ось один із прикладів такої „поезії”:

УПОСЛІДЖЕНА СЕЛЯНСЬКА МОЛОДЬ

Член приймальної комісії одного з советських університетів пише в московській „Правді” (з 11 листопада 1968 р.) про те, що його „хвилює і непокоїть”. А „непокоїть” його ось що:

На природничому факультеті цього університету питає вага сільської молоді становить лише 11 відсотків. Від багатьох професорів можна почути заяви: „Не слід відривати молодь від села, там вона дуже потрібна”. Серед молоді, що вступає до університету, випускники сільських шкіл становлять 12-13 відсотків. Внаслідок недостатньої підготовки вони гірше складають іспити: за 1968 р. пересічно склали іспити 23 відсотки, а прийнято 13 відсотків. Внаслідок цього у сільській молоді витворюється своєрідний „психологічний бар'єр”. Про сільські школи автор цієї статті пише: „Школи по селах малі, в початкових класах незрідка один учитель займається одночасно з двома, а то й з чотирма класами”.

О Т Ч И З Н Е

Ты — вечность.

Я — твоя частица.

Ты — все. Я — только

человек.

И может всякое случиться

В мой век, увя, короткий век!

Но не суди меня ты

строго —

Любовь к тебе возьмет

свое.

Скажи — и встанет

по тревоге

Все поколение мое.

Чтоб вновь шатать через

Карпаты

И, если надо,

взять рейхстаг...

Ты — вечность.

Мы — твои солдаты.

Так было,

Есть и будет так!

В. Щутов